

MALMÖ HÖGSKOLA
FAKULTETEN FÖR
HÄLSA OCH SAMHÄLLE

PSYKOPATISKA DRAG HOS BARN OCH UNGDOMAR

EN SYSTEMATISK LITTERATURSTUDIE

MARTINA GAVELLI
MARTINA MÅRTENSSON

PSYKOPATISKA DRAG HOS BARN OCH UNGDOMAR

EN SYSTEMATISK LITTERATURSTUDIE

MARTINA GAVELLI
MARTINA MÅRTENSSON

Gavelli, M. & Mårtensson, M. Psykopatiska drag hos barn och ungdomar. *Examensarbete i kriminologi, 15 hp*. Malmö högskola: Fakulteten för Hälsa och Samhälle, Kriminologiska Institutionen, 2013.

Denna systematiska litteraturstudie handlar om definitioner av psykopatiska drag hos barn och ungdomar. Denna studie ämnar redovisa hur psykopatiska drag kan yttra sig, om de är knutna till arv eller miljö samt huruvida dessa personlighetsdrag hos barn och ungdomar är tillfälliga eller bestående. Riskbedömningsinstrument som PCL: YV och APSD samt aktuell forskning kring genetiska och sociala förklaringar till psykopatiska drag hos barn och ungdomar är inkluderat. Psykopatiska drag hos barn och ungdomar är ett kontroversiellt ämne. Studiens huvudsakliga frågeställning är; kan psykopati identifieras hos barn och ungdomar?

Nyckelord: barn, kriminologi, psykopati, psykopatiska drag, riskbedömning, ungdomar

PSYCHOPATHIC TRAITS IN CHILDREN AND ADOLESCENTS

A SYSTEMATIC REVIEW OF LITERATURE

MARTINA GAVELLI
MARTINA MÅRTENSSON

Gavelli, M. & Mårtensson, M. Psychopathic traits in Children and Adolescents. *Bachelor thesis, 15 hp*. Malmö University: Faculty of Health and Society, Department of Criminology, 2013.

This systematic literature study discusses definitions of psychopathic traits in children and adolescents. We aim to clarify how psychopathic traits are expressed, if they are connected to inheritance or upbringing as well as if these personality traits are temporary or persistent. Risk assessments such as PCL: YV and APSD and current research about possible genetic and social explanations to psychopathic traits in childhood and adolescence is included. Psychopathic traits in childhood is a controversial subject. Our main questions is; can psychopathy be identified in children and adolescents?

Keywords: adolescence, children, criminology, psychopathic traits, psychopathy, risk assessment

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	6
1.1. Syfte och frågeställning	7
1.2. Definition	7
1.3. Etiska överväganden	8
1.4. Tillvägagångssätt	8
1.5. Avgränsningar	8
2. BAKGRUND	9
2.1. Fördjupad bakgrund om psykopati	9
2.2. Antisociala och psykopatiska drag hos barn och ungdomar	10
2.3. Riskbedömningsinstrument och förkortningar	10
2.3.1. Psychopathy Checklist (PCL), Psychopathy Checklist-Revised (PCL-R) och Psychopathy Checklist: Screening Version (PCL: SV)	11
2.3.2. Youth Psychopathic Traits Inventory (YPI)	11
2.3.3. Psychopathic Checklist Youth Version (PCL: YV)	11
2.3.4. Childhood Psychopathy Scale (CPS)	12
2.3.5. Perceived Competence Scale for Children (PCSC)	12
2.3.6. Attention Deficit/Hyperactivity Disorder (ADHD)	12
2.3.7. Oppositional defiant disorder (ODD)	12
2.3.8. Antisocial Process Screening Device (APSD)	12
2.3.9. Minnesota Temperament Inventory (MTI)	13
2.3.10. Child Behavior Checklist (CBCL)	13
2.4. Sammanfattning	13
3. TEORI	14
3.1. Moffitts dual taxonomy theory	14
3.2. Sociala band teorin	15
4. METOD	17
4.1. Litteraturstudien	17
4.1.2. Inklusions- och exklusionskriterier	19
4.2. Systematisk litteraturstudie	20
4.2.1. För- och nackdelar med systematisk litteraturstudie	20
4.2.2. Systematisk och osystematisk informationssökning	21
4.2.3. Studiens tillförlitlighet	21
5. RESULTAT OCH ANALYS	23
5.1. Riskbedömning	24
5.2. Psykopatiska drag	26
5.3. Arv och genetik	29
6. DISKUSSION OCH SLUTSATS	31

6.1. Frågeställning och svar.....	32
6.2. Slutsats.....	34
6.2.1. Teorianknytning.....	33
6.3. Kritik och vidare forskning.....	33
7. REFERENSER	35

1. INLEDNING

Begreppet ”psykopat” används ibland felaktigt som benämning på personer som uppfattas som annorlunda och våldsamma. En person med psykopatiska drag kännetecknas av att vara manipulativ, hänsynslös och ytligt charmig (Hare, 1997). Vidare menar Hare (1997) att avsaknad av ånger- och skuld känslor är kännetecknen som är speciellt utmärkande för en individ med psykopati. Patrick (2010) menar att det finns många olika perspektiv och varierande beskrivningar inom försöken att definiera psykopati men att det går att urskilja tre teman: gränslös, våghalsig och kallhjärtad.

En tidig definition och diskussion kring begreppet psykopati kom i och med publiceringen av *The Mask of Sanity* av Hervey Cleckley. Boken utgavs 1941 och Cleckley nämnde att psykopatiska drag möjligen kunde utvecklas redan i tidig ålder. Under kommande årtionden publicerades få men viktiga arbeten som berörde begreppet psykopati, men det var först på 1990-talet som forskningen tog fart på riktigt och intresset för psykopati ökade.

Forskningen kring psykopati hos barn och ungdomar har alltid varit kontroversiell. Hare (1997) nämner att många människor känner obehag vid att använda beteckningen psykopat på barn och ungdomar. Oro har uttryckts över att alltför många ungdomar just på grund av sin ålder och omognad skulle passa in på definitionen, även då de inte hade dessa psykopatiska drag (Salekin & Lynam, 2010). Johnstone och Cooke (2004) menar att psykopati är ett syndrom som kan upptäckas hos barn och tonåringar samt att det finns en tydlig länk mellan psykopati och antisocialt beteende. Omfattande forskning visar att psykopati förutsäger våldsbenägenhet och en kriminalitet och det är därför av intresse att redan i tidig ålder förebygga en antisocial livsstil. I likhet med Hare (1997) menar Johnstone & Cooke (2004) att det hos yngre individer är lämpligt att prata om psykopatiska drag istället för psykopatisk störning, eftersom barn och ungdomar är i utveckling och vissa forskare menar att det är för tidigt använda termen psykopati.

Att identifiera psykopatiska drag hos barn och ungdomar är betydelsefullt eftersom vuxna individer med psykopatiska drag ofta är våldsamma och kan orsaka sina medmänniskor mycket smärta (Patrick, 2010). Samtidigt menar Neumann et al. (2006) att antisociala tendenser i barndomen är några av de tidigaste och mest ihållande tecken på psykopati i vuxen ålder. Det är därför viktigt att om möjligt arbeta preventivt med barn och ungdomar med psykopatiska drag, för att förebygga kriminalitet och en destruktiv livsstil. Johnstone och Cooke (2004) betonar vikten av riskbedömningsinstrument av hög kvalitet eftersom dåligt underbyggd eller felaktig diagnostisering inte gör någon nytta.

Denna studie ämnar utforska om psykopatiska drag går att igenkänna hos barn och ungdomar och är uppbyggd enligt följande: i studiens inledande del (kapitel 1) presenteras syfte och frågeställning, definition av begrepp, etiska överväganden, tillvägagångssätt, avgränsningar och förkortningar. Den andra delen (kapitel 2) innehåller en fördjupande bakgrund om ämnet psykopati, psykopatiska drag hos barn och ungdomar samt de olika riskbedömningsinstrument som används för att identifiera psykopati hos barn och ungdomar. Den tredje delen (kapitel 3) redovisar de kriminologiska teorier som kan kopplas till studiens huvudfråga. Teorierna redovisas kortfattat men utförligt. Det fjärde kapitlet (4) hanterar

metodvalet, med en utförlig beskrivning om hur vi gick tillväga, beskrivning av val av studie med för- och nackdelar samt studiens tillförlitlighet. I den femte delen (kapitel 5) presenteras resultat utifrån de undersökningar som noggrant valts ut, med koppling till teorierna och frågeställningen som tidigare blivit nämnda. Den sjätte delen (kapitel 6) innehåller en avslutande diskussion kring resultatet där ett försök till att besvara huvudfrågan görs samt exempel på vidare forskning.

1.1. Syfte och frågeställning

Denna studie ämnar undersöka psykopatiska drag hos barn och ungdomar. Syftet är att redovisa hur dessa psykopatiska drag kan yttra sig, om de är knutna till arv eller miljö, huruvida dessa personlighetsdrag hos barn och ungdomar är tillfälliga eller bestående samt ge en överblick av några av de riskbedömningsinstrument som är utvecklade för barn och ungdomar. Två teorier har inkluderats i studien, Moffitts dual taxonomy theory från 1993 samt Hirschis teori om sociala band. Dessa teorier kommer att presenteras i kapitel 3 där vi även motiverar varför vi valt att inkludera dessa.

Studiens huvudsakliga frågeställning är;

- Kan psykopati identifieras hos barn och ungdomar?

1.2. Definition

Psykopati är en personlighetsstörning (Hare, 1997). Patrick (2006) menar att en person med psykopatiska drag uppvisar ett antal symptom:

- Bristande förmåga att anpassa sig till sociala normer
- Impulsivitet och ointresse i att planera för framtiden
- Oförmåga att känna empati, generell känslökallhet gentemot andra människor
- Brist på ånger- och skuldkänslor
- Manipulativ personlighet, som visar sig genom att personen lurar andra för personlig vinning.

Följande beskrivning är hämtad ur Hare (1997):

”Psykopatens hela personlighet skiljer honom från en normal brottsling. Hans aggressivitet är intensivare, hans impulsivitet mera uttalad, hans känslomässiga reaktioner ytligare. Avsaknaden av skuldkänslor är emellertid det som på ett avgörande sätt skiljer dem åt. Den normala brottslingen har internaliserade, låt vara förvrängda, värderingar. Om han överträder dessa normer får han skuldkänslor.” (Hare 1997, s.61)

Hartwig et al. (2008) beskriver psykopaten som ytligt charmig, kylig, grandios och skicklig på att manipulera människor i sin omgivning. Personen är oförmögen att känna empati för djur och människor. Psykopater begår ofta brott som ger makt, dominans och personlig status (Hartwig et al., 2008). Begreppet psykopati kommer att förklaras utförligare i denna studies bakgrundskapitel.

Vi har frivilligt valt att ta med flera studier i resultatkapitlet där barn och ungdomar definieras olika, detta kan göra att resultatet uppfattas som inkorrekt. Eftersom ämnet är så pass utforskat valde vi emellertid att genomföra studien på detta vis för att få ett så brett och välutvecklat svar på vår huvudfråga som möjligt. I denna studie omfattar alltså ”barn och ungdomar” personer i åldrarna upp till 19 år, då undersökningarna som granskats omfattar personer upp till denna ålder.

1.3. Etiska överväganden

Att visa respekt och ta hänsyn för människor som deltar i en studie anses vara nödvändigt enligt Johansson och Svedner (2001). Då detta är en systematisk litteraturstudie där vi inte gör en egen studie utan endast tidigare forskning och studier ingår, har det inte varit nödvändigt att få ett etiskt godkännande. De studier vi valt att presentera har alla varit etiskt korrekta, där det är uppenbart att forskarna inte avslöjat deltagarnas identiteter.

Det finns vissa överväganden som anses vara etiskt viktiga i en studie, exempelvis fabricering av data, stöld eller plagiering av data och förvrängning av forskningsprocessen (<http://www.codex.vr.se/>, 2013-05-24). Dessa etiska överväganden har vi i vår studie tagit hänsyn till och strikt refererat till samtliga källor för att inte skapa missförstånd hos läsaren.

Ett annat övervägande som Forsberg och Wengström (2003) nämner är följande: *”presentera alla resultat som stöder respektive inte stöder hypotesen – det är oetiskt att endast presentera de artiklar som stöder forskarens egen åsikt”* (Forsberg & Wengström, 2003, s.77). Nu har vi dock inte valt att ta med en hypotes i vår studie, utan en frågeställning. Denna formulerades eftersom vi har ett sedan tidigare intresse av psykopati, speciellt hos barn och ungdomar. Innan sökningar av artiklar påbörjades var vi eniga om att under inga omständigheter exkludera artiklar där resultatet visade att psykopatiska drag inte går att identifiera hos barn och ungdomar. Sökmetoden redovisas nedan.

1.4. Tillvägagångssätt

En systematisk litteraturstudie ger en översikt över tidigare samlad kunskap inom ett område (Backman, 2009). Enligt Forsberg och Wengström (2003) är det viktigt att det finns tillräckligt antal högkvalitativa studier som underlag för ämnet. Psykopatiska drag hos barn och ungdomar är, som denna uppsats kommer att bevisa relativt väldokumenterat även om ämnet ständigt utvecklas allteftersom nya studier och teorier tillkommer.

1.5. Avgränsningar

Att använda begreppet ”psykopatiska drag” i studien är ett medvetet val. Johnstone och Cooke (2004) anser det felaktigt att använda ”psykopat” när det handlar om barn och ungdomar och därför används ofta ”antisociala drag”, ”psykopatiska tendenser” eller just ”psykopatiska drag” istället. På grund av syftet med vår studie har en avgränsning gjorts genom att inkludera studier och artiklar som berör riskbedömningsinstrument och diskussionen av olika faktorer samt definitioner, utveckling och förklaringar till psykopatiska drag hos barn och ungdomar. Eftersom de flesta riskbedömningsinstrument för psykopati avsedda för barn och ungdomar baseras på Psychopathy Checklist (PCL) och dess olika versioner ges en kort introduktion till detta instrument även det är avsett för vuxna.

2. BAKGRUND

Salekin et al. (2006) menar att det är viktigt att fastslå och definiera faktorerna som utgör begreppet psykopati för att kunna säkerställa reliabiliteten och att detta om möjligt är av ännu större vikt vid fall rörande ungdomar. Inom forskningen har det varit omdiskuterat vilka faktorer och riskbedömningsinstrument som ger en rättvis bild av psykopati. En annan viktig uppgift är att kunna urskilja ungdomar med psykopati från ungdomar med en antisocial störning. Forskning har visat att långt ifrån alla individer med antisocial störning i barndomen uppvisar det för psykopati särskiljande draget känslolöshet (Salekin et al., 2006). Olika idéer och teorier för att bättre förstå och beskriva psykopati har uppkommit sedan Cleckley's definition från mitten av 1900-talet.

2.1. Fördjupad bakgrund om psykopati

Psykopati är en personlighetsstörning som karaktäriseras av en känslomässig dysfunktion och antisocialt beteende, brist på ånger- och skuld känslor (Blair, 2010, Nyström & Mikkelsen, 2013). Mer specifikt är en individ som lider av psykopati grandios, manipulativ, egocentrisk och saknar empati. Individens sociala beteende är märkt av impulsivitet, spänningssökande och bristande ansvarstagande (Hare, 1997). Den psykopatiska personlighetens grandiosa sida visar sig genom att de anser sig vara överlägsna och ha rätt att leva utan att ta hänsyn till andra människor. De vill gärna ha makt och kontroll över andra människor i deras omgivning.

Trots personens grandiosa tankar om sig själv och saknar de ofta kunskap och slutledningsförmåga (Hare, 1997). Brist på ånger- och skuld känslor yttrar sig genom avsaknad av intresse för följderna av deras handlingar. De bortförklarar istället sitt beteende, ofta på ett skickligt sätt där de förnekar sin egen skuld och negativa effekter för andra människor till följd av sina handlingar (Hare, 1997). Andra människor anses vara ting att användas som tillfredsställelseobjekt, där svaga och sårbara utnyttjas. En person med psykopati strävar efter att uppnå direkt tillfredsställelse (Hare, 1997). Han har ett överdrivet behov av spänning där det alltid händer någonting.

Cleckley baserade sin bok "Mask of Sanity" på iakttagelser från ett mentalsjukhus. Han beskrev män och kvinnor som på ytan verkade intelligenta och sunda men som enligt Cleckley helt klart hade en psykisk störning. Eftersom de uppförde sig som friska individer men under ytan hade en allvarlig störning menade Cleckley att de bar en "mask av friskhet", därav titeln på hans bok "Mask of Sanity" som utgavs för första gången 1941 (Lynam & Gudonis, 2005). Definitionen i Mask of Sanity beskriver 16 kriterier för diagnostisering av psykopati hos en individ. Dessa kriterier kan delas in i tre kategorier. Den första är indikatorer på att individen tycks anpassa sig till samhället, vara intelligent och fungera "normalt" i det sociala livet. På ytan är psykopaten till synes felfri och visar inga tecken på sjukdom. Den andra kategorin är tecken på att individen under ytan beteendemässigt inte fungerar normalt, såsom impulsivitet och oförmåga att lära sig av sina misstag. Detta är inte uppenbart utan döljs väl av psykopatens ytliga charm, men syndromet vid en nära anblick. Sista kategorin handlar om tecken på emotionell störning och visar sig i total avsaknad av insikt, skuld och skam. Personen är illojal, svekfull och oförmögen att visa och känna kärlek (Patrick, 2010). Vuxna personer som lider av psykopati tenderar att (om de begår våldsbrott) göra sig skyldiga till instrumentella våldsbrott, det vill säga brott

som begås med berått mod (DeMatteo et al., 2010). Våldet är ofta planerat och målinriktat och har ett motiv, till exempel ekonomiska vinning eller sexuella motiv. Det instrumentella våldet är inte emotionellt styrt. Instrumentella gärningsmän visar låg grad av ilska och känslomässig aktivering (DeMatteo et al., 2010).

Blair (2010) skriver att Cleckley inte såg personer med psykopatisk störning som onda eller grymma individer utan att det antisociala beteendet var en konsekvens av deras ytliga och känslomässigt kalla karaktär. Han menade att detta kunde bero på en defekt i hjärnan. Individen är känslomässigt bristfällig och raka motsatsen till en neurotisk person, han blir aldrig nervös eller känner ångest. Följande citat ger ytterligare en bild av psykopati:

"Psykopaten är en rebell, en religiös överträdare av rådande oskrivna lagar och normer... en rebell utan kamp, en revolutionär utan program. Med andra ord: anledningen till hans upproriskhet är att han vill uppnå mål som enbart syftar till att tillfredsställa honom själv; han är oförmögen att göra sitt yttersta för andras skull. Alla hans ansträngningar, under vilken förklädning de än förekommer, representerar investeringar som är ägnade att tillfredsställa hans omedelbara önskningar och lustar." (Hare 1997, s.83)

2.2. Antisociala och psykopatiska drag hos barn och ungdomar

Antisociala beteenden hos barn kan ha många uttryck: slagsmål, stöld, lögner, grymhet mot djur och våldsamt för att nämna några men för att definiera riskfaktorerna är det oftast gärningar som skulle vara straffbara i vuxen ålder som används inom riskbedömningar. Eftersom många barn uppvisar sådana här beteenden vid något eller några tillfällen under sin uppväxt är det problematiskt att förutse vilka som kommer fortsätta med det antisociala beteendet. En av de viktigaste utmaningarna inom kriminologin är att förutse vilka barn som kommer fortsätta sitt antisociala beteende under uppväxten och i vuxen ålder (Augimeri et al., 2010).

Hare (1997) menar att grymhet mot djur är ett tidigt tecken på psykopati och menar att andra beteendeproblem som skolk, lögner och vandalism börjar i tidig ålder. Värt att nämna är att dessa beteendeproblem kan uppvisas av alla barn, men hos ett barn med psykopatiska drag är dessa allvarigare och mer omfattande. Brist på empati hos barnet yttrar sig genom känslökallhet gentemot andra barn.

2.3. Riskbedömningsinstrument och förkortningar

Att förutsäga framtida beteende är avsikten med riskbedömningsinstrument (Belfrage, 2008). Bästa sättet att förutsäga är att se på tidigare beteende. Nästan samtliga riskbedömningsinstrument som används idag innefattar psykopati som riskfaktor, till exempel HCR-20 och SVR-20 som mäter risk för framtida våld respektive risk för sexuellt våld. Enligt Belfrage (2008) anses psykopati vara den tyngsta riskfaktorn för antisocialt- och våldsamt beteende. En betydligt högre andel psykopater än icke-psykopater återfaller i brottslighet (Taylor et al., 2007). Vi anser det nödvändigt att inkludera artiklar rörande riskbedömningsinstrument för barn och ungdomar eftersom det anknyter till vår frågeställning.

Riskbedömningsinstrument är beroende av att faktorerna som utgör psykopati hos barn och ungdomar är definierade för att överhuvudtaget vara användbara, annars riskerar vi ett samhälle där olika forskare mäter och definierar psykopati på olika sätt. Så för att kunna diskutera om psykopati hos barn går att definiera är artiklar

beträffande validitet och reliabilitet hos aktuella riskbedömningar av intresse. I uppsatsen återkommer förkortningar av riskbedömningsinstrument och andra begrepp som vi har valt att presentera här för att ge en klarare bild av vad dessa innebär.

2.3.1. Psychopathy Checklist (PCL), Psychopathy Checklist-Revised (PCL-R) och Psychopathy Checklist: Screening Version (PCL: SV)

Dessa riskbedömningsinstrument har utvecklats av forskare för att diagnostisera psykopati hos vuxna människor. Dessa instrument fokuserar på individens känslor, beteende och interpersonella drag snarare än vid kriminella gärningar och antisocialt beteende. Riskbedömningsinstrument används av professionella bland annat inom den psykiatriska vården och rättsväsendet för att ge underlag till beslut angående lagförda individer. Beslut angående lämplig vård och eventuell frisläppning måste vara välgrundade och beakta till exempel risk för återfall i brott och våldsbenägenhet (DeMatteo et al., 2010).

Traditionellt har psykopati setts som ett kroniskt tillstånd specificerat av PCL-R byggd på två faktorer men denna konstruktion och dess giltighet har ifrågasatts (Salekin et al., 2006). Den traditionella modellen av PCL-R är alltså strukturerad utifrån två faktorer. Faktor 1 består av övergripande av personlighetsdrag såsom patologiskt ljugande och känslolokallhet och Faktor 2 domineras av karaktäristiska antisociala beteenden. Sammanlagt är det 20 punkter som berörs. Modeller med tre och fyra ”teman” för att diagnostisera psykopati har föreslagits. Bland annat har det diskuterats huruvida faktorn antisocialt beteende kan definiera psykopati eftersom det kan ses som en konsekvens orsakat av psykopati i sig (Johnstone & Cooke, 2004).

2.3.2. Youth Psychopathic Traits Inventory (YPI)

YPI är ett instrument som används som en enkät, och innehåller 50 punkter uppdelade mellan tre övergripande skalor som mäter personlighetsdrag av eventuell psykopati: grandios/manipulativ, känslolokall samt impulsiv/oansvarig. Varje skala är uppdelad i flera mindre dimensioner. Grandios/manipulativ innehåller ytlig charm, grandios och manipulation, känslolokall består av just känslomässig oförmåga, kylighet och brist på ångerkänslor. Tredje och sista delen består av impulsiv, oansvarig och sensationssökande. Enkäten fyller individen alltså själv i, det är inte huvudsakligen riskbedömaren som intervjuar och poängsätter. Eftersom instrumentet avser undersöka personlighetsdrag hos ungdomar finns inga faktorer som refererar till antisocialt beteende (van Baardewijk et al., 2008).

2.3.3. Psychopathic Checklist Youth Version (PCL: YV)

PCL:YV har totalt 20 riskfaktorer och liknar PCL-R med tanke på att proceduren är densamma, det vill säga en semistrukturerad intervju och granskning av tillgänglig information. Instrumentet innehåller samma punkter som PCL-R men dessa är justerade för att passa tonåringar mellan 12 och 18 år och betoningen ligger på relationen till familj, skola och vänner. Betoningen på arbete, förhållanden och giftermål är till exempel borttagna. Liksom PCL-R sätter man också 0,1 eller 2 poäng på varje fråga och maxpoängen är 40. Instrumentet kan användas på ungdomar i åldrarna 12-18 år. PCL-YV innehåller däremot ingen ”cut score” ingen poänggräns för diagnostisering av psykopati. Anledningen är att det anses för tidigt att bestämma poänggränser för diagnoser tills det finns tillräckligt med empirisk forskning gällande stabiliteten av psykopatiska drag från tonåren till

vuxen ålder (DeMatteo et al., 2010). Instrumentet har visat tillfredsställande resultat vad gäller intern och extern reliabilitet och anses vara tillförlitligt (Salekin et al., 2006).

2.3.4. *Childhood Psychopathy Scale (CPS)*

CPS presenterades 1997 och innehåller 41 punkter som motsvarar 13 faktorer i PCL-R. Likt APSD är det frågebaserat och vanligen är det föräldrar eller lärare som tillfrågas. Senare har en modifierad version (mCPS) med 55 punkter blivit aktuell där frågorna är omformulerade och anpassade för självskattning. CPS innehåller inte till skillnad från beskrivningar om vuxenpsykopati elementen grandios och sensationssökande (Johnstone & Cooke, 2004).

2.3.5. *Perceived Competence Scale for Children (PCSC)*

PCSC är ett självrapportsinstrument som utvecklades 1982. Detta instrument skiljer sig någorlunda från andra instrument, då det avser att mäta kompetens hos barnet inom olika områden istället för den upplevda kompetensen som en enhetlig konstruktion (Harter, 1982). Kognitiv kompetens i skolan, social kompetens, fysisk kompetens i sport och allmän självkänsla är de begrepp som mäts med hjälp av instrumentet (a.a.). PCSC utformades ursprungligen till barn i grundskolan men enligt Harter (1982) har goda resultat visats även hos gymnasieelever.

2.3.6. *Attention Deficit/Hyperactivity Disorder (ADHD)*

Detta är inget riskbedömningsinstrument utan ett syndrom. ADHD är en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, som resulterar i ouppmärksamhet, hyperaktivitet och impulsivitet (Graziano et al., 2011). Funktionsnedsättningen påverkar barnets liv på olika sätt såsom sociala, kognitiva, akademiska och beteendemässiga funktioner.

2.3.7. *Oppositional defiant disorder (ODD)*

Detta är inget riskbedömningsinstrument utan ett syndrom. ODD kallas ibland för trotssyndrom på svenska och det är en diagnos som kännetecknas av ett negativt, fientligt och trotsigt beteende gentemot andra (Barcalow, 2006). Barnets beteende yttrar sig i form av beteendestörningar, exempelvis mot familj, skola och samhälle.

2.3.8. *Antisocial Process Screening Device (APSD)*

APSD är ett instrument med 20 punkter framtaget för att bedöma psykopatiska drag hos barn i åldern 6-13 år, men har använts på äldre barn upp till 18 år. Det är föräldrar och lärare som använder instrumentet, men det finns även en version för självrapport som barnen själva fyller i. Instrumentet presenterades första gången 1994 och bygger på 20 påstående anpassade för barn men som motsvarar skalorna från PCL-R. Den maximala poängen är 40, och bygger på påståenden som kan besvaras och poängsätts på en skala mellan 0-3. Sex av elementen är kopplade till faktorn *CU (Callous-Unemotional)*, kylig och känslökall till exempel ”känner inte skam, ånger eller skuld”. Tio av elementen finns under faktorn impulsivitet/beteendestörning till exempel ”planerar aldrig saker” och ”handlar utan att tänka efter”. Det har diskuterats ifall en tredje faktor gällande narcissism behövs för att ge en bra beskrivning av psykopatiska drag (Johnstone & Cooke, 2004). Samtliga faktorer relevans har varit och fortsätter vara omdiskuterade

med tanke på strävan efter en sanningsenlig och rättvis diagnos av psykopatiska drag.

2.3.9. Minnesota Temperament Inventory (MTI)

MTI är ett riskbedömningsinstrument som utvecklades av personal i samband med Minnesota Twin Family Study. Instrumentet ses som en förlängning av Cleckley's beskrivning av psykopatiska drag. Det är baserat på olika påståenden som besvaras på en skala mellan 1-4, där 1 motsvarar "det här stämmer inte alls om mig själv".

2.3.10. Child Behavior Checklist (CBCL)

CBCL utvecklades av Thomas M. Achenbach och har använts vid många olika tillfällen för att mäta maladaptivt beteende och känslomässiga problem inom barnpsykologi (<http://www.icpsr.umich.edu/icpsrweb/PHDCN/descriptions/cbcl-w1-w2-w3.jsp>). I CBCL är det möjligt att mäta ångest, depression, destruktivt beteende, sociala problem, aggressivt beteende med mera. Checklistan är utprövad för barn mellan 2 och 3 år, samt för barn mellan 4 och 18 år.

2.4. Sammanfattning

Under åren har ett flertal riskbedömningsinstrument utvecklats som skiljer sig på olika punkter men som även har vissa likheter. Eftersom att instrumenten har utvecklats vid olika tidpunkter och av olika forskare baseras de på vad som ansågs viktigt, intressant och vilka faktorer som ansågs väga tungt vid just den tidpunkten. YPI och PSCS är designade som enkäter där barnet eller ungdomen själva fyller i lämpligt svar. CPS däremot är ett formulär där lärare eller föräldrar står för svaren. PCL:YV är baserat på intervjuer med individen som föremål för bedömningen samt genomgång av eventuella journaler. APSD är i likhet med CPS utformat för lärare och/eller föräldrar men det finns även en version som barnet själva fyller i. Vilken metod som anses lämpligast kan variera, till exempel är självskattningsinstrument som YPI och PSCS i form av formulär betydelsefullt då barn och ungdomars attityd och känslor mot jämnåriga kan vara mer avslöjande än synligt beteende. Vilken struktur PCL:YV ska ha, det vill säga vilka faktorer som väger tyngst är omdiskuterat och olika versioner har prövats vilket vi visar i resultatdelen nedan. Det är troligt att resultaten skiljer sig åt beroende på vem det är som har besvarat frågeställningarna, lärare och föräldrar kan uppfatta och tolka situationer annorlunda jämfört med barnen eller ungdomarna själva.

Det finns relativt stora skillnader vid vilken ålder riskbedömningsinstrumenten är utprövade för. CBCL är utprövat för barn mellan 2 och 3 år, men också för barn och ungdomar mellan 4 och 18 år. MTI är för ungdomar mellan 14 och 18 år. APSD används för barn och ungdomar mellan 6 och 13 år, i vissa fall även upp till 18 år. YPI är en självrapporteringsenkät där barn och ungdomar mellan 9 och 12 år själva får besvara frågor. Resultat mellan de olika riskbedömningsinstrumenten har både likheter och skillnader, eftersom åldrarna skiljer sig så markant är det möjligt att en del beror på just åldersskillnaden.

Riskbedömningsinstrumenten som nämnts ovan är inte alla designade för att mäta barn- och ungdomspsykopati. CBCL är utformat för barn och ungdomar i olika åldrar och mäter bland annat antisocial personlighetsstörning, ångest, depression och destruktivt beteende. Då CBCL finns med i en av de vetenskapliga artiklar vi använt oss av anser vi det ändå vara nödvändigt att beskriva detta instrument.

APSD däremot är ett riskbedömningsinstrument som är designat för att bedöma psykopatiska drag hos barn och ungdomar.

3. TEORI

Jacobsen (2007) menar att teorier kan vara till hjälp när man önskar att placera det man kommit fram till i sin studie i ett större sammanhang och på så sätt förenkla en komplicerad verklighet. I teorier redovisas de antaganden man som forskare kommit fram till (Jacobsen, 2007).

Hirschis (1969) sociala band teori menar att människan begår brottsliga handlingar på grund av avsaknad av sociala band till olika delar av samhället. Moffitt (1993) diskuterar orsaker till ungdomsbrottslighet. Vi har valt att kortfattat sammanfatta dessa två teorier, med de viktigaste punkterna för varje teori. Detta för att sedan i vår diskussionsdel kunna visa samband mellan teori och empiri. De här två teorierna har inte en klar koppling till psykopatiska drag hos barn och ungdomar men vi anser ändå att möjliga förklaringar till brottslighet är intressant i förhållande till vår frågeställning och syfte. De här teorierna ansåg vi vara mest relevanta för studien. Med tanke på att en del av vårt syfte handlar om arv och miljö valde vi Moffitts teori från 1993 eftersom den baseras på genetiska förklaringar till antisocialt beteende. Vi vill poängtera att antisocialt beteende och psykopatiska drag inte har samma betydelse. Eftersom de riskbedömningsinstrument och artiklar vi valt till viss även diskuterar betydelsen av antisocialt beteende som en faktor inom ramen av psykopatiska drag anser vi att Moffitts teori har relevans för vår diskussion. Till exempel menar Neumann et al. (2006) och Lynam & Gudonis (2005) att psykopatiska drag i ungdomen ofta, men inte alltid, kan resultera i antisocialt beteende som fortsätter i vuxen ålder. Hirschis teori valde vi eftersom den är en intressant motpol till Moffitts då den diskuterar miljöfaktorer. Teorierna erbjuder alltså två olika förklaringar till barn- och ungdomsbrottslighet.

3.1. Moffitts dual taxonomy theory

Moffitt (1993) menar att neuropsykologiska defekter är kopplade till antisocialt beteende som börjar redan i barndomen. Teorin diskuterar brottslighet som ett livslångt fenomen, men även att det förändras över tid beroende på vilken ålder individen är i. I tonåren ökar brottsligheten för att sedan i takt med ökande ålder istället avta. Antisocialt beteende kan vara stabilt och bestående, men också tillfälligt under en period i livet.

Enligt Moffitt (1993) finns två kategorier av individer med antisocialt beteende: de som är antisociala enbart under tonårstiden och de som har ett antisocialt beteende mer eller mindre i olika former under hela livet. Således finns två olika förklaringar till beteendet. Neuropsykologiska problem tillsammans med kriminella influenser under uppväxten kan enligt Moffitt (1993) resultera i en beteendestörning och detta kan vara orsaken till det livslånga bestående antisociala beteendet. Barnslighet, önskan att passa in och gruppträck förklarar antisocialitet i tonåren. Kärnan i teorin är alltså att ungdomsbrottslighet har olika förklaringar. Utmärkande för en liten grupp individer är att de fortsätter på sin antisociala bana efter tonårstiden. De här individerna visar redan som små barn

antisocialt beteende i form av våldsamhet mot andra barn. Det underliggande problemet finns alltid där men beroende på situation i livet tar det sig olika uttryck men det här beteendet visar sig både hemma, i skolan, på jobbet och på fritiden. Till exempel slagsmål på helgerna, fusk i skolan, bedrägerier på arbetet och otrohet.

Moffitt (1993) menar att neuropsykologiska problem är en klar orsak till antisocialitet. Under uppväxten kan de här medfödda defekterna resultera i läs-, skriv och koncentrationssvårigheter. Barnets personlighet under de första åren påverkar relationen till föräldrar, andra vuxna och även andra barn vilket formar individens beteende. Barn med neuropsykologiska problem är en utmaning för alla familjer och den tidiga relationen till föräldrarna påverkar barnets fortsatta utveckling (Moffitt, 1993). Dessa problem är oberoende social klass och ras. Antisocialitet i tonåren behöver inte innebära en allvarlig bakomliggande störning. Ungdomsbrottslighet kan därför ses som relativt ofarligt för de flesta tonåringar, eftersom det är relaterat till deras utveckling. Enligt Moffitt (1993) är ungdomsbrottslighet faktiskt så vanligt förekommande att det istället för att vara avvikande snarare är ett normalt beteende i tonåren. Det här beteendet tenderar att vara kortlivat. Antisocialt beteende kopplat till enbart tonårstiden beror på individens sociala och biologiska utveckling, inte på djupare psykologiska problem.

Utifrån ovanstående teori finns alltså två olika typer av individer som begår brott i ungdomen. Barn och ungdomar med psykopatiska drag kan enligt teorin tänkas tillhöra kategorin som Moffitt (1993) beskriver som individer med neuropsykologiska defekter även om psykopatiska drag inte nämns. Eftersom artikeln om teorin vi refererar till är 20 år gammal kan det tänkas att diskussionen om psykopatiska drag inte var lika aktuell eller beprövad. Framsteg har gjorts och det har kommit mängder med forskning kring ämnet men Moffitt visade redan 1993 att en möjlig orsak till bestående antisocialt beteende finns i neuropsykologiska problem som är medfödda. Miljöpåverkan i kombination med medfödda kognitiva problem kan samspela och resultera i antisocialt beteende. Eftersom en av våra frågor i den här studien är att ta reda på huruvida arv eller miljö påverkar barn och ungdomar så ansåg vi att Moffitt's (1993) teori om olika förklaringar till ungdomsbrottslighet var av intresse.

3.2. Sociala band teorin

Travis Hirschi presenterade i sitt verk *Causes of Delinquency* sociala band teorin 1969. Denna teori baseras på att människor begår brott på grund av avsaknad av sociala band till konventionella personer, men kan också bero på att de sociala banden är svaga (Hirschi, 1969). De sociala banden består av relationer inom grupper som individen tillhör. Huvudfrågan inom teorin är "Vad gör att människor inte begår brott?". Inom de sociala banden återfinns fyra element som härmed kommer beskrivas.

Anknytning (Attachment): Innebär vilken anknytning individen har till andra konventionella individer, exempelvis familj och skola. En person som har starka band till sina föräldrar eller vänner är exempel på detta element. Hirschi (1969) menar att ju starkare dessa band är desto mindre risk för brottsliga handlingar.

Åtaganden (Commitment): En individs åtaganden till den konforma samhällsordningen till exempel utbildning och arbete. Hirschi (1969) menar att

om en individ engagerar sig mycket i skolan och strävar efter en utbildning med goda betyg och ett bra jobb, är denna individ mindre motiverad till att begå brottsliga handlingar.

Delaktighet (Involvement): Huruvida en individ är delaktig i olika konventionella aktiviteter, till exempel engagemang i skolan, arbetet och föreningsaktiviteter. Här menar Hirschi (1969) att risken för att en individ begår brottsliga handlingar minskar om han eller hon engagerar sig i det konventionella samhället. Vidare förklarar innebär det chansen ökar för att individen anpassar sig till samhällets normer och regler. Ungdomar har något att lägga sin energi och lediga tid på, vilket kan göra att individen blir mindre benägen till att begå brott.

Övertygelse (Belief): Innebär vilken övertygelse en individ har till samhällsordningens legitimitet. Han eller hon har positiva attityder gentemot exempelvis lagstiftning och rättsvårdande myndigheter. Vidare har individen negativa attityder till brottsliga handlingar och missbruk. Är detta sociala band starkt minskar risken för att individen kommer att begå brottsliga handlingar.

Dessa fyra element hos de sociala banden i människans anknytning till samhället är av naturliga skäl relaterade till varandra. Människor med bra arbete har ofta börjat med att vara duktiga i skola, sedan yrkesliv, och inte sällan i föreningsliv eller liknande. Dessa människor tror på den etablerade samhällsordningen och ger den sitt helhjärtade stöd. De fyra elementen samarbetar med varandra, ju större investeringar individen gör i dessa element desto mer förlorar de på att begå kriminella handlingar. Hirschi (1969) noterade att unga brottslingars relationer till brottsbelastade kamrater är korrelerade med de ungas egen brottslighet. Människor begår inte brott om de har starka band med det etablerade samhället. Brottsligt beteende blir möjligt när individens sociala band, definierade som anknytning, åtagande, delaktighet och övertygelse är svaga. Brottsligt beteende blir möjligt genom att individer med hjälp av olika tekniker förmår att neutralisera de i samhället rådande normerna. Dessa neutraliseringar underlättas av att individen tillhör en grupp som ägnar sig åt brott. I synnerhet pojkar som har ytliga relationer till andra medlemmar i gruppen kan driva in i ett brottsligt beteendemönster som de tror är vanligt hos andra av gruppens medlemmar. Hirschis (1969) teori bygger på en empirisk undersökning av självrapporterad brottslighet. Detta gör att teorin har kunnat testas empiriskt och ställas mot andra empiriskt testbara teorier.

Sociala band teorin behandlar alltså om de band en person har till samhället. Då en del av syftet med denna uppsats är att undersöka huruvida psykopatiska drag hos barn och ungdomar är knutna till arv eller miljö ansåg vi teorin vara intressant att testa. Hare (1997) menar att antisociala beteenden hos barn kan ha många olika uttryck och Augimeri et al. (2010) nämner att det är viktigt att förutse vilka barn som kommer att fortsätta sitt antisociala beteende under uppväxten och upp i vuxen ålder. Grymhet mot djur, skolk, lögn och vandalism som börjar i tidig ålder är beteendeproblem som är enligt Hare (1997) tidiga tecken på psykopatiska drag hos barn och ungdomar. Även brist på empati och känslökallhet gentemot andra barn är beteendeproblem värda att undersöka när det kommer till psykopati hos barn och ungdomar.

4. METOD

Val av metod föll naturligt på systematiskt litteraturstudie då ämnet ständigt utvecklas och kan sägas fortfarande vara är relativt nytt, men den forskning som genomförts håller hög kvalitet. Forsberg och Wengström (2003) menar att de undersökningar man inkluderar i en systematisk litteraturstudie bör hålla hög kvalitet. På sidan 122 i Forsberg och Wengström (2003) finns det tre övergripande frågor beskrivna som anses vara viktiga att besvara i en studie:

”Vilket är syftet med undersökningen?”

Vilka resultat erhöles?”

Är resultaten giltiga?”

Dessa steg presenteras detaljerat i detta kapitel. Att förhålla sig till undersökningar som är relativt nya anses också vara nödvändigt enligt Forsberg (2003). Forskning är en färskvara, granskas äldre undersökningar finns det risk för att resultatet blir inkorrekt då verksamheter kan förändras hastigt. I denna studie har enbart undersökningar använts som maximalt varit tio år gamla för att få ett så tillförlitligt resultat som möjligt.

4.1. Litteraturstudien

För att besvara studiens huvudfråga “kan psykopatiska drag identifieras hos barn och ungdomar?” genomfördes en systematisk litteraturstudie där tidigare forskning samlades in och bearbetades. Denna process kommer beskrivas utförligare senare i metodkapitlet.

4.1.1. Sökord och källor

Forsberg och Wengström (2003) menar att sökstrategin avgör resultaten i databaser. Att formulera frågorna rätt, avgöra hur gammal litteratur som ska ingå och på vilket språk som är intressant är en del av konsten i att söka fakta i databaser. Flera steg i att finna relevant litteratur genomfördes, dessa beskrivs utförligt nedan.

Ett begrepp som användes var *”booleska operatörer”* som Forsberg och Wengström (2003) förklarar innebära *”AND”*, *”OR”* och *”NOT”*. Används *”AND”* när en sökning i en databas görs, exempelvis *”psychopathy AND children”* får man ett smalare resultat där endast litteratur som innehåller både *psychopathy* och *children* inkluderas. Väljer man istället att kombinera *”OR”* med sina sökord i sin databassökning ges ett bredare resultat med litteratur som kan inkludera både *psychopathy* och *children*, men också endast ett av sökorden. Den sista operatören är *”NOT”*, som ger tillsammans med *psychopathy* och *children* hade gett oss resultat som inkluderar *psychopathy* men inte *children*. De två sistnämnda booleska operatörerna användes inte av oss eftersom att det ansågs inte vara nödvändigt för att hitta relevant litteratur till vår studie.

För att få en uppfattning om forskningsläget för psykopati hos barn och ungdomar gjordes först en sökning i databasen Google Scholar. Här genererades det så pass många resultat att det inte var möjligt att läsa alla och välja de som ansågs vara mest relevanta. Som visas i tabell 1 gav vissa sökningar mer än 310000 resultat i Google Scholar. Många resultat i denna databas var i själva verket inte relevanta för studien, även när sökningarna justerades till exempelvis till *”psychopathy AND children”*. Trots det gavs det en överblick hur mycket tidigare forskning det finns om psykopati hos barn och ungdomar. För att hitta relevant tidigare forskning gjordes sökningar i databaserna Sage Journals Online och PsycINFO.

Även Malmö Högskola Biblioteks hemsida användes, främst för att söka efter facklitteratur. Utifrån denna facklitteratur anträffades flera undersökningar som verkade vara betydelsefulla för vår studie, därför utfördes sökningar i databaserna Sage Journals Online samt PsycINFO på undersökningarnas rubrik samt dess författare.

De sökord som användes var följande: psykopati, psychopathy, psychopathic traits, psykopatiska drag, psychopathy and children, callous-unemotional traits, psychopathic characteristics, psykopati och barn, antisocial behavior types and children, psychopathic-like traits in childhood, psychopathy trait dimensions, predictors of psychopathy in young adults. Ett sätt att förenkla och utöka sökresultaten är trunkering. Med trunkering menas att början eller slutet av ett ord ersätts med en asterisk (Forsberg & Wengström, 2003). Trunkering användes på bland annat psykopati som blev psykopa* och barn, där psykopa* exempelvis gav resultat som psykopati, psykopatiska, psykopater, psykopaten och psykopat. På så vis gavs fler sökresultat och möjlighet till att hitta mer relevant litteratur. I litteraturen och i de aktuella artiklarna gjordes sedan sökningar efter definitioner på psykopatiska drag, mer precist eventuella likheter och skillnader i förhållande till beskrivningar av psykopati hos vuxna. Målet med studien var att hitta övergripande teman om psykopatiska drag hos barn och ungdomar, teman som kan förklara och precisera konceptet. Detta för att underlätta för läsaren att hitta relevant litteratur, om denne önskar genomföra en liknande studie. Vi valde följande övergripande teman: riskbedömning, psykopatiska drag samt arv/genetik. Anledningen till vårt val kan förklaras som så att när insamlingen av referenser var färdig var det dessa tre teman som fanns med i samtlig litteratur. En del artiklar berörde samtliga teman, vissa artiklar berörde enbart ett tema.

För att till en början finna relevant litteratur av hög kvalitet användes även Salekin & Lynam (2010) på grund av den stora volymen referenser. Bokens samtliga kapitel studerades och utifrån dessa plockades referenser som ansågs vara relevanta ut. Sökningar på författarnas namn gjordes direkt i de nämnda databaserna nedan och i vissa fall direkt på artikeln i fråga. När sökningar på författarnas namn gjordes hittades en mängd relevanta artiklar. Det fanns en stor volym artiklar tillgängliga om psykopati i vuxen ålder, men en avgränsning ansågs lämplig i ett försök till att hitta artiklar som i huvudsak berörde psykopatiska drag hos barn och ungdomar. Varje artikels referenslista innebar ytterligare tänkbara studier för vår uppsats. Genom att finkamma referenslistorna i varje artikel vi hittade och ansåg relevant för vårt syfte hittade vi ytterligare titlar och namn att söka efter. Den här metoden innebar att vi läste igenom ett antal artiklar för att se om de var användbara eller inte. Bland annat uteslöts vissa studier eftersom urvalet var litet och vi ansåg det olämpligt och allför tidskonsumerande att inkludera små studier. På så sätt behöll vi de mest användbara artiklarna och utelämnade resterande. Via de användbara artiklarnas referenslistor fann vi alltså nya studier och artiklar och det är genom den här systematiska metoden vi har valt vår litteratur.

Tabell 1 visar vilka databaser som användes samt i vilka databaser sökningarna skedde i. Antalet totala träffar för de olika sökorden var väldigt många, speciellt i databasen Google Scholar. I denna databas fanns det många artiklar som inte alls var relevanta för studien, därför gjordes flera försök i att få ner antalet träffar genom att inkludera exempelvis ”AND”. I denna databas gjordes även sökningar direkt på rubriker från artiklar vi funnit i *”Handbook of Child and Adolescent*

Psychopathy”.

Tabell 1. Nedan visas vilka databaser och sökord som använts, samt hur många träffar och hur många som inkluderats i studien. N= 18. N= antal inkluderade titlar.

Databas	Sökord	Antal träffar	Lästa abstract	Antal inkluderade
SAGE Journals Online, 2013-04-17	Psykopati, psychopathy and children, psychopathy, psychopathic characteristics, psychopathy and adolescents	3, 1563, 1642, 2167,1524	18	6
Malmö Högskola Bibliotek, 2013-04-11	Psykopati, psykopatiska drag, psychopathy and children, psychopathy and adolescents, psychopathic traits, psychopathy	16, 2, 0, 231, 4104, 11254	11	4
Google Scholar, 2013-04-12	Psychopathy, callous-unemotional traits, anti social behavior types and children, psychopathic-like traits in childhood, psychopathy trait dimensions, predictors of psychopathy in young adults, psychopathy and adolescents	41600>, 3280, 310000>, 309, 13900>, 11100>, 19900>	22	0
PsycINFO 2013-04-15	Psychopathy, psychopathy and children, psychopathic traits and children, callous-unemotional traits, psychopathic-like traits in childhood, psychopathy and adolescents, anti social behavior types and children	5251, 993, 335, 288, 11, 733, 397	19	8

Denna tabell ger en övergripande inblick i de använda sökord och databaser. Eftersom det var tidsmässigt omöjligt för oss att granska samtliga artiklar gjordes ett urval där en mängd av artiklarnas nyckelord lästes, för att sedan granska dess abstract. Efter att ha läst abstracts till flera artiklar valde vi de som ansågs vara mest relevanta för vår studie. Forsberg och Wengström (2003) menar att det är önskvärt att ta med all relevant litteratur men att det är förståeligt om det inte är möjligt. De artiklar vi fann i databasen Google Scholar lyckades vi finna i andra databaser, såsom SAGE Journals Online. Detta eftersom Google Scholar enbart användes i syfte till att få en övergripande blick i den tidigare forskning som gjorts.

4.1.2. Inklusions- och exklusionskriterier

Enligt Forsberg och Wengström (2003) är det väsentligt att välja vetenskapliga artiklar av hög kvalitet där urval, mätinstrument samt validitet och reliabilitet nämns. Naturligtvis respekterades detta och endast artiklar som uppmätte dessa kriterier inkluderades i resultatdelen. Ett annat val som genomfördes var att endast

inkludera forskning som var relativt ny, eftersom äldre undersökningar kan ge ett inkorrekt resultat. Eftersom denna studie ämnade förklara psykopatiska drag hos barn och ungdomar exkluderades artiklar som handlade om dessa drag hos vuxna i resultatdelen. För att få en inblick i hur psykopatiska drag yttrar sig ansåg vi det dock vara nödvändigt att först beskriva psykopatiska drag hos vuxna. Här var litteraturen mer omfattande, det var emellertid många författare som nämnde identiska definitioner om vad en psykopat är.

Ett medvetet val i processen kring att välja relevant litteratur, speciellt artiklar, var att endast inkludera så kallade vetenskapliga artiklar i studien. Vetenskapliga artiklar är enligt Friberg (2006) publicerade i särskilda tidsskrifter som antingen är i pappersform eller nätbaserade. Dessa artiklar måste uppfylla vissa krav och utformas enligt bestämda regler. De redovisar ny kunskap, är möjliga att granska, har varit utsatta för bedömning och publicerade på engelska. Friberg (2006) menar att vetenskapliga artiklar alltid ska användas i uppsatser eller studieuppgifter inom högskolan. Genom att exkludera artiklar som inte är vetenskapliga, anser vi att resultatet kan ses som trovärdigt och riktigt.

4.2. Systematisk litteraturstudie

Som tidigare nämnt i denna uppsats föll tillvägagångssättet på systematiskt litteraturstudie. Målet med denna studie var att beskriva och kvantifiera olika fenomen (Forsberg & Wengström, 2008) En genomläsning av litteraturens innehåll gjordes samt en sökning av specifika sökord och teman. All litteratur kategoriserades sedan utifrån dessa teman i tabell 2, som finns beskriven i resultatdelen. Kravet för att kunna genomföra en systematisk litteraturstudie är att det finns tillräcklig tidigare forskning av god kvalitet som används som underlag (Forsberg & Wengström, 2003). Även om psykopatiska drag hos barn och ungdomar innehåller relativt ny forskning, ansåg vi efter noggrann granskning att det fanns tillräcklig litteratur av så pass god kvalitet att det var möjligt att genomföra denna studie.

4.2.1. För- och nackdelar med systematisk litteraturstudie

Fördelen med att välja en systematisk litteraturstudie för att undersöka psykopatiska drag hos barn och ungdomar visade sig vara att den litteratur som finns tillgänglig är mer än tillräcklig även om ämnet fortfarande är relativt nytt. Detta gav till följd att vi, utifrån undersökningarna som inkluderats i denna studie, fått fram ett väl sammanfattat resultat.

En nackdel som finns med studien är förförståelsen. Detta begrepp anser Forsberg och Wengström (2003) vara viktigt att förhålla sig till. Med förförståelse menas att forskaren försöker att lägga sina egna tidigare erfarenheter, kunskaper och förutfattade meningar åt sidan för att på så vis påverka resultatet i minsta möjliga mån. Vi tror att vår tidigare erfarenhet av psykopati har påverkat valet av problemformulering samt vilken litteratur vi valt att ta med i studien. Givetvis var det inte endast vår förförståelse som påverkade vilken litteratur som inkluderades, utan även ekonomiska samt praktiska skäl låg som grund till detta val. Det är möjligt att en annan person som vill göra en snarlik undersökning som vår får andra resultat eftersom denna har inkluderat annan tidigare forskning i sin studie. Vi har i största möjliga grad försökt att förhålla oss till förförståelsen, exempelvis genom att under inga omständigheter letat efter resultat vi ansett vara relevanta för studien.

4.2.2. Systematisk och osystematisk informationssökning

Friberg (2006) menar att det finns två tänkbara sökningsmetoder när man ska genomföra en studie; systematisk och osystematisk informationssökning. Det är dock inte obligatoriskt att använda sig utav endast en av dessa sökmetoder, Friberg (2006) menar att de kompletterar varandra och kan användas parallellt. En systematisk informationssökning skapar struktur och hanterar de informationskällor som finns tillgängliga (Friberg, 2006). Det bästa tillvägagångssättet nås genom att bygga upp sökningar i databaser från brett till smalt (Friberg, 2006). Genom att beskriva hur vi gick tillväga genom hela studien samt att börja med breda sökord såsom *"psykopati"* för att sedan använda oss av booleska operatörer såsom *"psykopati OCH barn"* anser vi att vi förhåller oss till dessa kriterier.

En osystematisk informationssökning kräver mindre planering och teknisk kunskap och anses komplettera den systematiska sökningen (Friberg, 2006). Det kan vara betydelsefullt att i det inledande planeringsarbetet söka efter litteratur på bokhyllor i bibliotek eller söka osystematiskt i databaser. Innan denna studie formades genomfördes osystematiska informationssökningar på bibliotek och databaser för att få en uppfattning kring ämnet.

I avsikt att besvara vår frågeställning presenteras olika studier. Då flertalet av studierna berör olika riskbedömningsinstrument anser vi det väsentligt att redogöra för dessa i uppsatsens bakgrundsdel. Detta skapar en nödvändig bakgrund till materialet som redovisas i resultatdelen. Fokus i denna studie ligger till viss del på diskussionen kring möjligheten att utifrån riskbedömningsinstrument kunna förutsäga framtida beteende.

4.2.3. Studiens tillförlitlighet

Validiteten handlar enligt Johansson och Svedner (2001) om resultatet ger en sann och täckande bild av det som var ämnat att undersökas. Forsberg och Wengström (2003) menar att det finns två typer av validitet, extern och intern validitet. Den interna validiteten kan förklaras genom att resultaten i en undersökning ska vara tillförlitliga. Extern validitet å andra sidan är hur väl en undersöknings resultat kan generaliseras till en större population. Studiens validitet anser vi vara relativt hög då vi har valt att inte göra en avgränsning till svensk litteratur utan att se brett på området och inkludera en mängd relevant litteratur, oavsett i vilket land studien är utförd i. En övergripande bild av resultatet ges eftersom litteraturen fokuserar på psykopatiska drag kopplat till barn och ungdomar och inte endast begreppet psykopati. Innehållsvaliditet är ett begrepp som innebär att alla beståndsdelar av det som ska mätas i en studie täcks med frågor (Forsberg & Wengström, 2003). Genom att inleda med en beskrivande definition av centrala begrepp som vi senare återkommer till i studien, samt nämna avgränsningar som genomförts anser vi att innehållsvaliditeten vara relativt hög.

Ett annat begrepp som anses vara betydelsefullt för en studie är reliabiliteten.

Forsberg och Wengström (2003) beskriver reliabiliteten enligt följande:

"Reliabilitet kan definieras som mätmetodens förmåga att vid upprepad mätning av ett konstant fenomen ge samma mätvärde, dvs. i vilken utsträckning resultaten blir desamma vid upprepade mätningar" (Forsberg och Wengström, 2003, s.111).

Litteraturgenomgången har noggrant beskrivits och redovisats i en översiktstabell vilket underlättar om man önskar få tillgång till de källor som använts i studien.

Reliabiliteten anses därför vara förhållandevis hög, då vi har försökt att i

metoddelen underlätta för läsaren och beskriva alla steg noggrant för att eventuella upprepade mätningar ska få i princip samma mätvärde.

5. RESULTAT OCH ANALYS

I denna del presenteras samtliga artiklar vi valt att inkludera i vår studie. Här ämnar vi besvara huvudfrågan ”kan psykopati identifieras hos barn och ungdomar?”

Nedan presenteras en översiktstabell över inkluderad litteratur, med namn på författare, typ av litteratur och studie, samt vilket tema de tillhör: riskbedömning, psykopatiska drag samt arv/genetik. Studiernas tillvägagångssätt med ”kvalitativ”, ”kvantitativ” eller ”ej relevant”, där det sistnämnda alternativet innebär exempelvis att inkluderad litteratur inte har genomfört en egen studie.

Tabell 2. Översiktstabell över inkluderad litteratur. N=18. N=antal inkluderade studier.

Författare och årtal	Typ av litteratur	Typ av studie	Tema
Aguilar et al. 2000	Artikel	Kvalitativ	Psykopatiska drag
Baardewijk et al. 2008	Artikel	Kvantitativ	Riskbedömning
Barry et al. 2008	Artikel	Kvantitativ	Psykopatiska drag
Blair, 2008	Artikel	Ej relevant.	Arv/genetik
Boccacini et al. 2007	Artikel	Kvantitativ	Psykopatiska drag
Burke et al. 2007	Artikel	Kvalitativ	Psykopatiska drag
DeMatteo et al. 2010	Bok	Ej relevant	Riskbedömning
Hare, 1997	Bok	Ej relevant	Psykopatiska drag
Johansson et al. 2008	Artikel	Kvantitativ	Psykopatiska drag
Johnstone och Cooke, 2004	Artikel	Kvalitativ	Riskbedömning
Lynam och Gudonis, 2005	Artikel	Ej relevant	Arv/genetik
Lynam et al. 2007	Artikel	Kvalitativ	Psykopatiska drag
Lynam et al. 2009	Artikel	Kvalitativ	Arv/genetik, psykopatiska drag
Neumann et al. 2006	Artikel	Kvalitativ	Riskbedömning

Viding et al. 2005	Artikel	Kvantitativ	Riskbedömning, psykopatiska drag
Nolen-Hoeksema et al. 2009	Bok	Ej relevant	Arv/genetik
Salekin et al. 2006	Artikel	Kvalitativ	Riskbedömning
Taylor et al. 2003	Artikel	Kvantitativ	Arv/genetik

Ovan nämnd litteratur har med omsorg valts ut för att få ett så relevant resultat som möjligt. I nedanstående del av studien har all litteratur granskats och sammanfattats, med mål att besvara frågan ”kan psykopatiska drag identifieras hos barn och ungdomar?”. Resultaten har delats in i de teman som tidigare valts ut (riskbedömning, arv och genetik samt psykopatiska drag) för att underlätta läsningen.

5.1. Riskbedömning

APSD och mCPS användes vid en studie publicerad av Boccaccini et al. (2007). Syftet med studien var att undersöka eventuella kopplingar mellan självrapporterade psykopatiska drag enligt mCPS hos ungdomar, tidigare arresteringar och återfall i brottslighet. Resultatet av studien var svagt, det vill säga man fann inga starka kopplingar mellan självrapporterad psykopati, tidigare kriminella handlingar och återfall i brottslighet inom 1 år. Störst signifikans hade ändå användandet av mCPS när det gällde förutsägandet av en arrestering inom 1 år efter självrapporteringen med nämnda instrument. Däremot fanns inga signifikanta kopplingar mellan mCPS och brott mot person. APSD hade svaga om inte obefintliga kopplingar till framtida brottsligt beteende (Boccaccini et al. 2007). Den begränsade användbarheten att förutsäga beteende kan delvis förklaras med den låga interna reliabiliteten hos dessa instrument. De olika uppsättningarna med faktorer korrelerar inte tillräckligt bra med varandra för att kunna förutsäga samma sak. För att öka möjligheten att säkert förutsäga framtida beteende måste enligt Boccaccini et al., (2007) instrumenten överrensstämma med varandra.

Användandet av CU-faktorn i APSD har visat att känslolika drag är konsistenta in i vuxen ålder (Boccaccini et al., 2007, Johnstone & Cooke, 2004, DeMatteo et al., 2010). APSD har varit utsatt för viss kritik i form av ifrågasättande av dess struktur, närmare bestämt svårigheter att identifiera faktorerna med symptom i PCL-R (Johnstone & Cooke, 2004). APSD har visat god reliabilitet och validitet för att upptäcka antisociala beteenden hos barn och ungdomar, exempelvis narcissistiska drag (Barry et al., 2008).

YPI skiljer sig från till exempel APSD därför att känslor och åsikter beskrivs som positiva istället för som brister (van Baardewijk et al. 2008). Eftersom en individ med psykopatiska drag förmodas ha svårt att inse sina egna brister och uppfatta sig själv negativt anses det bättre att designa instrument på det här viset, istället för att uttrycka till exempel brist på empati som någonting dåligt och oönskat, enligt van Baardewijk et al. (2008). En version av YPI anpassad för barn i åldern 9-12 år (YPI-CV) användes i en studie av samma författare för att mäta ifall formulär att själv fylla i är en lämplig metod när det gäller psykopati i dessa

åldrar. Studien utfördes i Nederländerna på barn i skolklasser och både pojkar och flickor ingick. För att mäta hur säkert YPI: CV är jämförde man resultaten med andra instrument som ska mäta samma saker: empati, narcissism och hyperaktivitet. Bland annat var känslökallhet i YPI: CV starkt kopplad till självrapporterad låg nivå av empati hos barnen. Självupplevd narcissism var även kopplat till den grandios/manipulativa dimensionen i YPI: CV. Resultaten visade att psykopatiska drag med säkerhet kan mätas via formulär som barnen själva fyller i och att YPI är ett lämpligt sådant instrument. Ingen skillnad mellan pojkar och flickor upptäcktes när man i studien jämförde YPI: CV med andra skalor som behandlar samma riskfaktorer även om pojkarna generellt sett hade högre poäng på YPI: CV.

För att utforska det här problemet genomförde Salekin et al (2006) en amerikansk studie angående vilken struktur av PCL: YV som är lämpligast. Deltagarna hade en medelålder på 15 år och hade skiftande etnisk bakgrund och samtliga var alla aktuella vid en rättslig enhet i Florida. PCL: YV indelad i två, tre och fyra faktorer undersöktes. Modellen med fyra faktorer som man fann stöd för i nämnda studie bestod av en första interpersonell faktor med element såsom ytlig charm, grandios och manipulation. Den andra affektiva faktorn bestod av element som brist på empati, ånger och skuld. Tredje faktorn bestod av impulsivitet, brist på mål i livet, sensationssökande och parasitisk livsstil. Sista faktorn hade elementen tidiga beteendeproblem, kriminellt beteende, kriminell anpassning och överträdelser för villkorlig frigivning. Enligt Salekin et al. (2006) tenderar psykopater att återfalla i samma beteendemönster, både våldsamma samt icke-våldsamma sådana och därför är den sista fjärde faktorn viktig att inkludera. Resultatet visade att en modell med tre eller fyra övergripande faktorer är lämplig i användandet av PCL: YV på ungdomar. Modellen uppdelad i enbart två faktorer var olämplig och ansågs osäker i diagnosen av psykopati. De fyra faktorerna av psykopati som den här studien ansåg lämpade för de unga lagöverträdarna skiljer sig från den modell använd för vuxna, PCL-R som består av två övergripande faktorer: känslökallhet och antisocialt beteende.

Även Neumann et al. (2006) undersökte vilken struktur som lämpar sig för PCL: YV och ifall strukturen av psykopati hos ungdomar liknar psykopati hos vuxna. Modellen med två, tre eller fyra övergripande faktorer testades. Studien innefattar resultat från unga män i åldern 12-19 år. Samtliga tonåringar var vid tiden för studien aktuella vid olika rättsliga institutioner, och urvalet bestod av individer i både Storbritannien och Nordamerika. Modellen med två faktorer består av socialt avvikande livsstil och en interpersonell/affektiv faktor. Tre faktorer består av impulsivt beteende, manipulativ personlighet och känslomässig dysfunktion. Modellen med fyra övergripande faktorer visade sig hålla hög validitet jämfört med övriga modeller även om tre faktorer fann stöd i form av hög validitet och reliabilitet. Det som skiljer den modell uppdelad i fyra underrubriker (faktorer) är delen gällande antisocialitet. Tidiga beteendeproblem, ungdomsbrottslighet, kriminell anpassning och att bryta mot en villkorlig frigivning finns under rubriken antisocialitet. Dessa faktorer visade sig i studien vara betydelsefulla för konstruktionen av psykopati hos ungdomar. Enligt Neumann et al. (2006) är dessa punkter viktiga eftersom de berör allvarliga antisociala problem som tidigt våldsamt beteende. Ihållande och varierande antisocialt beteende i låga åldrar är en riskfaktor som kan förutsäga framtida våldsamt beteende och psykopati hos unga. Att bortse från denna riskfaktor kan enligt Neumann et al (2006) innebära en felkonstruerad bild av psykopati hos unga. Den fjärde faktorn gällande

antisocialitet bör inkluderas eftersom den fångar upp viktiga faktorer och är förknippad med en säker diagnos med PCL: YV.

5.2. Psykopatiska drag

Aguilar et al. (2000) genomförde en studie om psykopatiska drag hos barn och ungdomar. I denna longitudinella studie följdes 180 ungdomar som fått vård på en amerikansk mödravårdsklinik. Moffitts (1993) teori om Adolescence limited och Lifecourse persistent behaviour som tidigare nämnts i teorikapitlet i vår studie användes som grund för undersökningen. Deltagarna hade låg socioekonomisk status och var lågutbildade. Personerna kategoriserades utifrån fyra olika grupper (aldrig antisocial, barndomsbegränsat antisocialt beteende, antisocial debut i tonåren, tidig debut/ihållande). Observationer av moderns och barnets beteende samt interaktionen mellan de båda innefattades i studien. Resultaten visade bland annat att det är möjligt att urskilja early-onset/persistent (tidig debut-ihållande) och adolescence-onset (tonårsdebut) antisocialt beteende i tidig ålder (Aguilar et al., 2000). De menar också att det finns åtminstone två stycken vägar till antisocialt beteende i ungdomen, deras resultat skiljde sig dock från Moffitts (1993) teori. Istället för att vara relaterade till temperament och neuropsykologi, visade det sig vara psykosocial historia som vägde tyngre i utvecklandet av antisocialt beteende.

Barry's et al. (2008) longitudinella studie fokuserade på stabilitet av psykopatiska drag hos aggressiva barn samt hur de sociala banden fungerade hos barnen. Deras studie var den första som valde att undersöka lärarnas åsikter angående stabiliteten av psykopatiska drag hos barn. Exempel på sociala band enligt studien var social kompetens och empatisk förmåga gentemot kamrater. När det kom till psykopatiska drag valde de att mäta känslökallhet, narcissism samt impulsiva uppförandeproblem. Datainsamlingen kom från barnen själva, deras föräldrar, lärare och kamrater. Forskarna förutspådde att de psykopatiska dragen skulle vara stabila under tid, att dragen skulle relatera till barnens sociala band och att eventuella ändringar av de psykopatiska dragen skulle influeras av de sociala banden. Deltagarna i studien valdes utifrån vad barnens lärare hade svarat i olika enkäter. Ett exempel på ett påstående var "när detta barn har blivit retat eller mobbat, så blir han/hon lätt arg och slår tillbaka" (Barry et al., 2008). Totalt 387 barn ansågs vara möjliga deltagare i studien, eftersom de betraktades ha aggressiva beteenden. Antalet pojkar i studien var 56,3% och flickor 43,8%, där åldern varierade mellan 9 och 12 år. Föräldrarna till barnen fick svara på olika påståenden utifrån APSD. PCSC var mätverktyget som användes för barnen själva. TOCA-R användes för att låta lärarna värdera elevernas beteende med svarsalternativ på en skala från 1-6, som sedan med tre hjälpskalor blev Akademisk, Social och Aggression. Ju högre poäng desto mer problematiska beteenden, alltså mindre social kompetens hos eleverna. Studiens resultat visar på viss stabilitet av de psykopatiska drag de valde att undersöka hos måttligt aggressiva barn både när det gällde resultat från föräldrar och lärare (Barry et al., 2008). Detta ansågs vara särskilt intressant då föräldrarna ser barnen i andra miljöer än lärarna. De hypoteser som forskarna föreslog i början av studien visade sig dock ha blandade resultat. Studien visade också på att psykopatiska drag tenderade till att relatera till andra psykopatiska drag hos barn, exempelvis ett barn som hade höga nivåer av narcissism hade också höga nivåer av känslökallhet. Psykopatiska drag och sociala band visade sig vara relaterade till varandra. En viss resultatskillnad från föräldrar och lärare fanns dock och detta menar forskarna att det handlar om att lärare har ofta chans att observera barnen i

en större utsträckning i sociala interaktioner med andra än föräldrarna (Barry et al., 2008). Beteendeskilnader hos barnen beroende på om de befinner sig med föräldrarna eller lärarna kan också ha påverkat resultatet, eftersom de vuxna ser barnen i olika miljöer.

Burke et al. (2007) menar att det finns lite tidigare forskning kring sambandet mellan antisociala beteendeproblem i barndom och psykopati i vuxen ålder. Burke et al. (2007) genomförde en longitudinell studie på 177 amerikanska pojkar. Från 7-17 års ålder genomfördes barn- och föräldrabedömning årligen för att vid 18 och 19 års bestå av intervjuer med enbart ungdomarna. För att mäta begreppet psykopati användes PCL-R vid 18 och 19 års ålder. Ett annat begrepp som mättes i undersökningen var interpersonell känslökallhet, där föräldrar och lärare fick årligen fram till det att barnen var 17 år besvara frågor i Child Behavior Checklist. 88 punkter ingick i undersökningen, där brottsliga och dolda antisociala beteenden mättes. Svaren till dessa punkter var bland annat ”saknar skuld”, ”kan inte lita på vad han säger” och ”håller inte vad han lovar” (Burke et al., 2007). Barndiagnos var det tredje begreppet, som inkluderade en strukturerad intervju där barnen som var mellan 7 och 17 år blev bedömda av olika hälsoinstitut samt sina föräldrar. Detta gjordes för att kunna bedöma om barnen hade ADHD, ODD, separationsångest eller led av depression (Burke et al., 2007). Studiens resultat visar på att känslökallhet signifikant predicerar psykopati hos unga vuxna, även efter att ha räknat med uppförandestörningar, föräldrabeteende samt demografiska faktorer (Burke et al., 2007). Dessa resultat enligt Burke et al. (2007) överensstämmer med resultat från en tidigare studie, nämligen Lynam et al. (2007), men enligt forskarna behövs det flera studier som fokuserar på ett annat urval, speciellt flickor.

Känslökallhet, *callous-unemotional traits* på engelska ofta förkortat CU, är en fundamental del av psykopatiska drag. En problemfylld och stökig uppfostran kan förutsäga en framtida beteendestörning hos barn utan känslökalla drag, men inte hos barn med dessa drag (Johnstone & Cooke, 2004). Karaktäristiska yttranden av denna faktor är likgiltighet inför varningar om bestraffning och låg respons till farliga situationer. Brister i den emotionella förmågan kan i tidig ålder göra barn oemottagliga för föräldrars positiva försök till påverkan på barnets empatiska utveckling, barnet känner inte obehag av att se andra individer lida och har svårt att skapa en känslomässig anknytning till andra människor (Johnstone & Cooke, 2004). Psykopati har som ovan nämnts bland annat associerats med två övergripande faktorer: en antisocial/impulsiv beteendeorienterad del och en affektiv känslökall sida. Även om dessa två sidor samspelar har tidigare forskning visat att barn kan få höga poäng på den känslökalla sidan men låga poäng i den antisociala skalan och vice versa (Taylor et al. 2007). En del av känslökallhet är bristen på ånger- och skuldkänslor och detta tar olika uttryck beroende på ålder. Men oavsett ålder tyder oförmåga att känna ånger och skuld på att personen inte bryr sig vilken effekt hans handlingar har på andra människor. Att reta eller mobba andra barn, vandalisera i ungdomsåren och att göra sig skyldig till misshandel som vuxen är alla konsekvenser orsakade av bristen på empati (Lynam et al. 2009).

Nolen-Hoeksema et al. (2009) menar att den känslökallhet som definierar psykopati orsakas av en grundläggande störning i empatisk förmåga och emotionell respons. Emotionell respons kan definieras som hjärnans reaktion på belönande och bestraffande stimuli. Emotionell respons regleras i amygdala, en

del av det limbiska systemet i hjärnan, som bland annat är involverat i känslomässigt beteende (Nolen-Hoeksema et al., 2009). Känslor som till exempel rädsla kontrolleras i amygdala. Dysfunktion i amygdala förknippas med uppkomsten av både psykopati (Blair, 2008). Barn med psykopatiska drag en bristande emotionell respons, även om den sociala interaktionen här ytligt sett verkar fungera tillfredsställande (Blair, 2008). Samma författare menar att det finns både kognitiv empati och emotionell empati: kognitiv empati innebär förmågan att föreställa sig och förstå andra människors mentala tillstånd. Emotionell empati berör förmågan att tolka andra människors känslomässiga uttryck, via till exempel ansiktsuttryck som bär på mycket information (till exempel rädsla) och är ett sätt att kommunicera. Vidare menar Blair att ungdomar med psykopatiska drag inte visar nedsatt kognitiv empati, utan bristande emotionell empati. Ansiktsuttryckens emotionella betydelse bearbetas via amygdala. Barn och ungdomar med psykopatiska drag kan inte bearbeta uttryck av rädsla och till viss mån inte heller ledsamhet, och deras förmåga att anpassa sig till fara är reducerad (Blair, 2008).

Lynam och Gudonis (2005) menar att kärnan i psykopati kan vara brist på rädsla, eftersom rädsla för bestraffning och reaktionen på hotfulla situationer är svag och ineffektiv. Det kan enligt samma författare förklara barn- och tonåringars våldsamma beteende utifrån samma grundläggande orsak: avsaknad av rädsla, impulsivitet och oförmåga att kontrollera sina reaktioner. Bristen på rädsla resonerar de i likhet med Blair (2008) och Blair et al. (2006) kan bero på dysfunktion i amygdala. Blair et al. (2006) menar att psykopati är en genetisk sjukdom. De olika sociala förklaringar om att missförhållanden under uppväxten som till exempel psykisk och fysisk misshandel eller sexuella övergrepp skulle påverka psykopati hos individen stämmer inte överens med psykopatiska kännetecken som låg känslomässig respons. Blair et al. (2006) menar att denna typ av missförhållanden skulle öka den känslomässiga reaktionen, inte minska den. Känslolikheter hos barn och ungdomar med psykopatiska drag beror på ett flackt, tomt känsloliv i motsats till den ökade aggression som kan vara resultatet av misshandel i barndomen (Blair et al. 2006).

Salekin et al. (2009) menar att psykopatiska drag hos barn och ungdomar yttrar sig på likvärdigt sätt som hos vuxna. De menar också att det är svårare att definiera psykopatiska drag hos ungdomar eftersom många personer i denna tid av livet är naturligt egocentriska och impulsiva, det vill säga ett normalt utvecklingsstadium. Detta resultat är enhetligt med vad Moffitt (1993) kommit fram till. Barnslighet, impulsivitet, önskan att passa in och gruppträck kan förklara det antisociala beteendet i tonåren. Ungdomsbrottslighet behöver inte innebära att personen har psykopatiska drag, utan det kan vara en normal del av livet (Moffitt, 1993). Det finns dock få individer som fortsätter sitt beteende efter tonårstiden upp i vuxen ålder. De börjar redan som små barn uppvisa annorlunda beteende, i form av exempelvis våldsamhet mot barn och djur (Hare, 1997). Barnet lär sig vad som är rätt och fel men istället för att inse att de begått ett misstag, lär de sig att vara skickligare nästa gång.

Vidare har forskning visat att vissa avvikelser i utvecklingen hos barn i de första skolåren kan känneteckna en individ med psykopatiska drag, exempelvis att barnet ljugar ogenerat om och om igen, uppvisar likgiltighet för andras känslor, gör motstånd till föräldrar och lärare, skadar eller dödar djur och stjälar från barn och från föräldrarna (Hare, 1997). Dessa beteenden samspekar med vad Hirschi

(1969) diskuterar om varför människor begår brott. Hans teori om sociala band menar på att det finns fyra element inom en människas sociala band där anknytning (attachment) är det främsta i tidig ålder. Här hör de band barnet eller ungdomen har till sin familj och skola. Ju starkare band desto mindre risk för brottslighet (Hirschi, 1969).

Salekin et al. (2009) diskuterar huruvida övervakning av föräldrar kan påverka utvecklande samt ihållande av psykopatiska drag hos barn och ungdomar. Resultatet visade sig vara att föräldraskap inte verkade skyddande för ungdomar som redan hade hög nivå av känslökallhet. Nivån av känslökallhet visade sig också skilja mycket över tid mellan pojkarna i studien. I vissa fall sjönk denna nivå hastigt medan i andra fall istället öka hastigt. Att utvecklingen av känslökallhet hos pojkarna kunde skilja så mycket som det gjorde ansågs vara ett intressant resultat då det tyder på att psykopatiska egenskaper kan göra markanta förändringar över tid (Salekin et al., 2009).

Larsson et al. (2008) jämförde tidiga föräldraskapsegenskaper hos barn med olika nivåer av känslökallhet och antisocialt beteende, där barnen delades in olika grupper beroende på vilka beteenden de uppvisade. Fyra grupper utformades, där första gruppen inkluderade barn som hade höga nivåer av känslökallhet och låga nivåer av antisocialt beteende. Andra gruppen innehöll barn med höga grader av känslökallhet och starkt antisocialt beteende. Tredje gruppen bestod av barn med låg nivå av känslökallhet och högt antisocialt beteende. Fjärde och sista gruppen var kontrollgruppen. Resultatet i studien var att barn som uppvisade antisocialt beteende i barndomen upplevde högre nivåer av negativa egenskaper hos föräldrarna jämfört med barn som upplevde dessa egenskaper och beteenden (Larsson et al., 2008).

5.3. Arv och genetik

Taylor et al. (2007) genomförde en studie på manliga tvillingar i åldern 16-18 år. Tvillingarna var i samtliga fall uppväxta tillsammans. Syftet med studien var att undersöka om de två inom psykopati övergripande faktorerna antisocialt beteende och känslökallhet kunde kopplas till delad genetik eller miljöfaktorer. Instrumentet som användes var Minnesota Temperament Inventory (MTI). MTI är ett instrument baserat på olika påståenden, och är designat för självanvändning. Påståendena kan besvaras på en skala mellan 1-4, där 1 motsvarar ”det här stämmer inte alls om mig själv”. Resultaten visade på att psykopatiska drag utvecklas innan vuxen ålder och att genetiska faktorer spelar in. Att dela samma uppväxtmiljö spelar dock en obetydlig roll. De psykopatiska dragen existerar alltså oberoende uppväxtmiljö och familjeliv (Taylor, 2007). Studien bekräftade även att element såsom antisociala vänner kan påverka det individuella antisociala beteendet men att detta inte förklarar eller påverkar individuella interpersonella drag såsom känslökallhet.

Individer med känslökalla drag och svårt antisocialt beteende, båda tecken på psykopati, kan identifieras redan i barndomen menar Viding et al. (2005). Både psykopatiska tendenser hos barn och vuxna karaktäriseras av en affektiv störning (känslökallhet) och antisocialt beteende. Men de flesta vuxna med antisocial personlighetsstörning saknar den känslökallhet som utmärker psykopaten. Viding et al. publicerade 2005 en artikel om genetiska förklaringar till psykopatiska drag hos barn. Tvillingarna som var föremål för studien hade en medelålder på 7 år. Urvalet var en del i ett omfattande longitudinellt projekt i Storbritannien, vilket

möjliggjorde det stora antalet: över 7000 tvillingar. I det här fallet var det lärare och föräldrar som bedömde barnen utifrån skalor om känslökallhet och antisocialt beteende. I resultatet presenteras dock enbart lärarnas bedömningar eftersom det enligt författarna innebär en högre intern överensstämmelse. Föräldrarnas resultat däremot hade ingen hög intern validitet. Exempel på påståenden inom ramen för faktorn känslökallhet är ”tänker på andras känslor”, ”är snäll mot yngre barn” och motsvarande för antisocialt beteende ”slås eller bråkar ofta med andra barn”, ”ljuger och fuskar ofta”. Barn som vid 7 års ålder uppvisar känslökalla drag gör så oberoende av miljön de lever i. Tendenserna har istället genetiska förklaringar (Viding et al., 2005) Antisocialt beteende i kombination med hög grad känslökallhet är ärftligt, medan extremt antisocialt beteende hos barn utan känslökalla drag påverkas av faktorer i deras uppväxtmiljö. Eftersom studien inkluderade endast manliga tvillingar kan resultatet enligt Viding et al. (2005) inte säkert överföras till övriga barn.

Lynam et al. (2009) fann att psykopati (eller avsaknaden av psykopati) hos barn och ungdomar var en tillförlitlig och stabil diagnos som inte förändras mycket under uppväxtåren. Den longitudinella amerikanska studien baserades på data från drygt 1500 pojkar i åldrarna 7-18 år, och instrumentet som användes var en modifierad version av *Childhood Psychopathy Scale*. Den biologiska, sociala och kognitiva utvecklingen i tonåren påverkade inte de psykopatiska dragen, utan personligheten var närmast oförändrad från barndom till tonåren. Detta motsäger enligt författarna deras egna teorier om att individen skulle genomgå stora förändringar under tonåren som i så fall skulle påverka psykopatiska tendenser. Förvisso menar Lynam et al. (2009) att mer forskning kring utveckling och stabilitet av sjukdomstillstånd är nödvändig även om motviljan att ge diagnoser tidigt i livet verkar grundas på rädslan över vilka konsekvenser ”etiketter” på barn kan resultera i snarare än fakta. Fakta visar tydligt att personligheten i barndomen är förhållandevis stabil under resten av livet (Lynam et al., 2009). Psykopatiska drag hos de yngre barnen var närmast oförändrade senare i tonåren och kunde med säkerhet förutsäga framtida riskfyllt beteende och ungdomsbrottslighet. Över en femårsperiod visade resultaten att pojkar med höga poäng i CPSm när de gick i mellanstadiet fortfarande fick höga poäng i tidiga tonåren och senare tonåren. Resultatet visade att möjligheten att förutsäga beteende grundat på tidigare misskötsamhet och tidigare psykopatipoäng inte förändrades med åldern.

Lynam et al. (2007) genomförde en studie för att undersöka ifall psykopatiska drag identifierade hos barn kan förutsäga psykopati i vuxen ålder. Resultatet av studien visade att psykopati diagnostiserat med CPS vid 13 års ålder och senare med PCL: SV (Screening version) vid 24 års ålder för samma individer visade att psykopati är relativt stabilt över tid. Likt Lynam et al. (2009) är studien utförd enbart på pojkar. Den förutsägande faktorn från 13 år till 24 år var oberoende av faktorer såsom ras, familjeförhållanden, socioekonomisk status och brottsliga vänner. Psykopatiska tendenser hos unga behöver inte nödvändigtvis involvera brottslighet. Personligheten och den kognitiva förmågan är minst lika viktiga om inte viktigare faktorer bakom psykopati, både hos barn, tonåringar och vuxna. Ungdomar med psykopatiska tendenser har i likhet med vuxna personer som lider av psykopati problem med bearbetning av känslor och en dysfunktion som resulterar i ett ohämmat beteende (Lynam et al. 2007).

6. DISKUSSION OCH SLUTSATS

Psykopati hos barn och ungdomar är som tidigare nämnt kontroversiellt. Att säga att ett barn eller en ungdom har psykopatiska drag är inte alltid rättvist då många passar in på definitionen av psykopatiska drag endast på grund av deras låga ålder (Salekin & Frick, 2005, Salekin & Lynam, 2010).

Utifrån de undersökningar vi använt oss av har vi kommit fram till ett resultat som visar att forskningen fortfarande är ny och att det finns vissa meningsskiljaktigheter mellan forskarna. Den forskning som finns är dock enligt oss väl genomförd och även om ämnet fortfarande är färskt, tror vi att det inom en snar framtid kommer finnas så pass mycket och tillförlitlig forskning att människor kommer kunna finna barn och ungdomar med psykopatiska drag i tidigare ålder än idag, och på detta sätt förhindra barnen och ungdomarna från att skada andra.

Vår studies resultat var till viss del vad vi hade förväntat oss, men efter att ha redovisat resultat från tidigare studier i resultatdelen ämnar vi nu diskutera resultatet utifrån studiens huvudfråga.

6.1. Frågeställning och svar

Som tidigare nämnt bestod denna studie av en huvudfråga, nämligen:

- Kan psykopati identifieras hos barn och ungdomar?

Det verkar enligt ovanstående artiklar i vår resultatdel klart att psykopatiska drag går att definiera hos barn och ungdomar. Exakt hur de här dragen visar sig och när de kan tänkas vara stabila och är dock inte lika klart. Som vi diskuterar mer nedan så verkar psykopatiska drag orsakas av en medfödd kognitiv störning (Nolen-Hoeksema et al. 2009), (Taylor et al. 2007). Till exempel anser Moffitt (1993) att kognitiva defekter är bakomliggande orsak, i likhet med Johnstone & Cooke (2004) som skriver att kognitiva defekter samspekar med föräldrarnas relation till barnet och att denna påverkan kan resultera eller bidra till utvecklandet av antisocialt beteende.

Riskbedömningsinstrument för psykopati hos barn och ungdomar finns det gott om. Samtliga baseras på PCL-R, men konstruktionen och validiteten av instrumenten har diskuterats. Vilka faktorer instrumenten ska byggas på är omdiskuterat. Psykopatiska drag identifieras lättare i tonåren kan även barn under 10 år visa samma symptom som till exempel Viding et al. (2005). Svårigheterna med detta är att skilja på barn med tillfälligt antisocialt beteende och de som uppvisar verkliga symptom på psykopati. Som vi har visat i resultatdelen så är en av utmaningarna inom ämnet att använda tillförlitliga instrument. Även om det verkar vara klart att psykopati börjar redan i barndomen och sedan finns med under resten av livet så är det kontroversiellt och den verkliga utmaningen ligger i att definiera och enas om de viktigaste faktorerna.

Boccacini et al. (2007) menar att konceptet antisocial personlighetsstörning har större fokus på ett socialt avvikande beteende, till skillnad från psykopati där fokus ligger på personlighetsdragen, såsom den affektiva störningen. Det är därför av stor vikt att försöka skilja på dessa koncept vid diagnostisering, om möjligt av ännu större vikt gällande barn och ungdomar. Som nämnts ovan är det många unga som uppvisar antisociala drag vid någon tidpunkt, men långt ifrån alla dessa har psykopatiska drag. mCPS och APSD som användes i nämnd studie av Boccacini et al. (2007) visade på mycket svaga samband mellan självrapporterade

psykopatiska drag och brottslighet hos ungdomar. Detta visar på behovet av tydlig definition av vilka faktorer som ”är” psykopati eller psykopatiska drag om man så vill. Men det visar också att ungdomar som nyligen blivit dömda eller misstänkta för brottslighet inte nödvändigtvis uppvisar några psykopatiska drag.

Diskussionen kring uppkomst och orsak till psykopati tyder enligt viss forskning på ett medfött fel som orsakar den karaktäristiska känslökallheten (Taylor et al., 2003, Viding et al., 2005). Alltså är detta synsätt deterministiskt. Dysfunktion i amygdala påverkar förmågan att läsa av ansiktsuttryck. Att kunna läsa av ansiktsuttryck är en central del i det vi kallar empati och bristen på empati är en av flera saker som definierar psykopati (Hare, 1997, Blair, 2008). I så fall blir det naturligt att undra vilken form av förebyggande arbete som skulle få effekt. Studier har alltså visat att psykopatiska drag hos barn och ungdomar liknar psykopati hos vuxna. Barn med psykopatiska drag kan mobba, slå, vara elaka mot djur, ljuga och manipulera. Lynam et al. (2009) har beskrivit i studien redan nämnd ovan att psykopatiska drag verkar vara stabila under uppväxten. Höga poäng på till exempel CPS förutsäger ofta liknande resultat efter några få år. Antisocialt beteende är inte samma sak som psykopati. Viding et al. (2005) menar att barn med psykopatiska tendenser är mer eller mindre ”immuna” mot påverkan från föräldrar och vänner, de psykopatiska dragen går inte att påverka.

Så är det alltså möjligt att identifiera psykopati hos barn och ungdomar? Enligt vårans uppfattning baserad på den här litteraturstudien är det fullt möjligt att både förutsäga och identifiera psykopati hos barn och ungdomar. Syndromet är märkbart redan hos barn och studier visar att barnen själva är kapabla att använda formulär för att skatta sin egen attityd gentemot andra barn, se till exempel studien av van Baardewijk et al. (2008). Vi anser att formulär för barnen att själva fylla i kan tänkas vara en lämplig metod på identifiering av psykopati eftersom lärare och speciellt föräldrar i sin roll kan underskatta eller överskatta personlighetsdrag hos sina egna barn. Om barnet eller ungdomen då själv får chans till att berätta eller skriva i enkät om sina känslor, kan resultaten bli annorlunda än hur föräldrar och lärare uppskattar dem. Om vi tänker oss att kärnan i psykopatiska drag hos barn och ungdomar är känslökallhet orsakad av en neurologisk dysfunktion så är det alltså ett syndrom som kanske inte alltid behöver innebära brottslighet. Attityder och tankar gentemot andra kan istället tänkas spegla personligheten och avslöja sådant som andra till exempel föräldrar inte ser. Samtidigt som det är viktigt att inte sätta fel ”etiketter” och tillskriva barn fel syndrom är det också viktigt att inte utav rädsla undvika att arbeta preventivt om det finns möjlighet. . Psykopati från yngre tonåren in i vuxen ålder är enligt Lynam et al (2009) närmast oförändrat. Bristen på empati och respekt för sina medmänniskor orsakar ett beteende som uppfattas som antisocialt och känslökallt. Men det är viktigt att komma ihåg att forskning tyder på att individer kan vara antisociala utan att för den saken skull vara psykopater. Syftet med att studera uppkomsten och utvecklingen av psykopati är att förstå och förhindra att människor kommer till skada. Belfrage (2008) betonar att psykopati är den tyngst vägande riskfaktorn för framtida våldsamt och antisocialt beteende, och med det i åtanke tycker vi det är viktigt att fortsätta diskutera och forska kring psykopatiska drag hos barn.

Bestraffningar, hot och vädjanden kan ses som menlösa eftersom barnet inte bryr sig. Det anses därför vara mycket viktigt att förstå vidden av problemet och ingripa tidigt. Lärare och kuratorer som tidigt uppmärksammar barn med

avvikande beteende måste sätta in åtgärder när barnen är små om det ska finnas förutsättningar för att lyckas (Hare, 1997).

Salekin et al. (2009) menar att den tidigare forskningen har frekvent testat strukturen och tillförlitligheten hos instrument som mäter psykopati. Resultat utifrån dessa studier är enligt dem att psykopati hos barn och ungdomar har liknande struktur som vuxenpsykopati.

6.2. Slutsats

Slutsatsen angående riskbedömningsinstrument som vi nämnt i resultatdelen kan sammanfattas med att det finns olika idéer om vilka faktorer som är de viktigaste. Till exempel menar vissa forskare att antisocialt beteende är avgörande för ett giltigt instrument och helhetsbild av syndromet psykopati. Andra menar att det är överflödigt. Boccaccini et al. (2007) som använde sig av CPSm och APSD fann resultat som visade sig svaga angående möjligheten att kunna predicera brottslighet på grund av psykopatiska drag.

Salekin et al. (2006) menar att detta kan vara problematiskt och att fyra faktorer visserligen kan vara att föredra men samtidigt missa viktig information angående möjligt framtida beteende. En modell med fyra övergripande sektioner bör innehålla faktorer angående en kriminell och våldsam bakgrund för att kunna förutsäga framtida beteende (DeMatteo et al., 2010). Tillbaka till huvudfrågan ifall psykopati går att identifiera hos barn och ungdomar så visar till exempel Lynam et al (2009, 2007) att psykopatiska drag kan identifieras i ung ålder och även att dessa består i vuxen ålder.

6.2.1. Teorianknytning

I denna uppsats är det möjligt att utläsa anknytning till de två teorier som tidigare presenterats, nämligen Dual Taxonomy Theory (1993) samt Sociala Band teorin (1969). Aguilar et al (2000) menar att det utifrån deras studie är möjligt att urskilja early-onset/persistent (tidig debut-ihållande) och adolescence-onset (tonårsdebut) antisocialt beteende i tidig ålder. Enligt Moffitt (1993) väger dock psykosocial historia tyngre i utvecklandet av antisocialt beteende gemfört med vad Aguilar et al. (2000) som menade att det var relaterat till temperament och neuropsykologi.

Vidare menar Barry et al. (2008) att psykopatiska drag och sociala band är relaterade till varandra. I deras studie undersöktes stabilitet av psykopatiska drag samt hur de sociala banden fungerade hos barnen. En viss skillnad av definition kring den ursprungliga Sociala Band teorin (1969) finns dock, eftersom Barry et al. (2008) menar att sociala band är social kompetens och social empati gentemot kamrater.

Hare (1997) menar att vissa avvikelser i utvecklingen hos barn i de första skolåren kan känneteckna en individ med psykopatiska drag, till exempel att barnet uppvisar likgiltighet för andras känslor, gör motstånd till föräldrar och lärare samt skadar eller dödar djur. Detta har även Hirschi (1969) genom sin teori beskrivit genom de fyra elementen där det första sociala bandet (anknytning) är det främsta i tidig ålder. Ju starkare dessa band är desto mindre är risken för brottslighet (Hirschi, 1969).

6.3. Kritik och vidare forskning

En studie som är helt korrekt är svår att uppnå. Som med många andra studier har

även denna både fördelar och nackdelar. Kritik som kan riktas mot oss är att vår förförståelse har påverkat vilka undersökningar som inkluderats i vår studie. Vidare hade vi kunnat genomföra en annan studie istället för systematisk litteraturstudie, exempelvis hade vi kunnat välja att utifrån ett visst riskbedömningsinstrument genomföra en egen undersökning. Eftersom det varken var tidsmässigt eller praktiskt möjligt att genomföra en sådan studie anser vi att systematisk litteraturstudie var det mest lämpliga.

De studier vi använt oss av har uteslutande baserats på urval i Nordamerika och Europa, främst då USA och Storbritannien. Detta måste ses som en begränsning. Majoriteten av artiklarna/studierna inkluderade i vår uppsats är alltså begränsade geografiskt och kulturellt sett även om resultat enligt Lynam et al. (2007) visade att psykopatiska drag hos ungdomar inte är beroende av etnisk tillhörighet. Majoriteten av studierna berör också enbart pojkar, exempelvis inkluderar Lynam et al. (2009) i sin studie inkluderar bara pojkar. Vi resonerar så att detta kan bero på att urvalen till studier gällande psykopatiska drag hos ungdomar oftast verkar hämtas från rättsliga institutioner där pojkar kan tänkas vara överrepresenterade. Med tanke på studierna vi inkluderat här verkar detta vara en genomgående trend. Men det är endast vår egen tänkbara slutsats och ingenting som studerat närmre. Till exempel van Baardewijk et al. (2008) baserade sin studie på både pojkar och flickor från skolor i Nederländerna. Lynam et al. (2009) använde sig av slumpmässigt utvalda klasser på olika skolor i Pittsburgh, USA, men studien baseras enbart på pojkar. Så alla studier var inte baserade på ungdomar redan dömda eller aktuella i det rättsliga systemet. Oavsett så vore det intressant att forska vidare i hur resonemanget ser ut vid val av föremål för studier på ungdomar med misstänkta psykopatiska drag.

I samband med denna studie uppkom en del frågeställningar

- Varför vänder man sig till institutioner?
- Vänder man sig någonsin till idrottsföreningar eller fritidsgårdar?
- Finns det till exempel en förutfattad mening gentemot pojkar som redan varit i kontakt med rättssystemet och påverkar detta metod och diskussion i studierna?

Det bör poängteras att forskning finns angående skillnader och likheter i psykopatiska drag mellan pojkar och flickor men vi har inte inkluderat dessa i vår studie.

7. REFERENSER

Aguilar, B., Sroufe, L. A., Egeland, B., & Carlson E. "Distinguishing the early-onset/persistent and adolescence-onset antisocial behavior types: From birth to 16 years". *Development and Psychopathology* 12, (2000): 109-132. Hämtad 2013-04-11

Augimeri, L. K., Enebrink, P., Walsh, M., & Jiang, D. (2010). Gender-Specific Childhood Risk Assessment Tools. I Otto, R. K., & Douglas, K. S. (Eds.), *Handbook of Violence Risk Assessment*. New York: Routledge

Backman, J. (2009). Rapporter och uppsatser. Lund: Studentlitteratur

Barry, T. D., Barry, C. T., Deming, A. M., & Lochman, J. E. "Stability of Psychopathic Characteristics in Childhood: The influence of Social Relationships". *Criminal Justice and Behavior* 35, (2008): 244-263. Hämtad 2013-04-11

Belfrage, H. (2008). Riskbedömningar och våldsprevention. I Granhag, P. Å., & Christianson, S. Å. (Eds.), *Handbok i rättspsykologi*. Stockholm: Liber

Blair, R. J. R. "Fine cuts of empathy and the amygdala: Dissociable deficits in psychopathy and autism". *The Quarterly Journal of Experimental Psychology*, 61:1, (2008): 157-170. Hämtad 2013-05-14

Blair, R. J. R. "Neuroimaging of Psychopathy and Antisocial Behavior: A Targeted Review". *Curr Psychiatry Rep* 12, (2010): 76-82. Hämtad 2013-05-12

Blair, R. J. R., Peschardt, K. S., Budhani, S., Mitchell, D.G.V. & Pine, D. S. "The development of psychopathy". *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 47, (2006): 262-275, hämtad 2013-05-14

Boccaccini, M.T., Epstein, M., Poythress, N., Douglas, K. S., Campbell, J., Gardner, G., & Falkenbach, D. "[Self-Report Measures of Child and Adolescent Psychopathy as Predictors of Offending in Four Samples of Justice-Involved Youth](#)". *Psychological Assessment* 4, (2007): 361-374, hämtad 2013-05-15

Burke, J. D., Loeber, R., & Lahey, B. B. "Adolescent Conduct Disorder and Interpersonal Callousness as Predictors of Psychopathy in Young Adults". *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology* 36:3, (2007): 334-346

DeMatteo, D., Edens, J. F., & Hart, A. (2010). The Use of Measures of Psychopathy in Violence Risk Assessment. I Otto, R. K., & Douglas, K. S. (Eds.), *Handbook of Violence Risk Assessment*. New York: Routledge

Forsberg, C., & Wengström, Y. (2003). *Att göra systematiska litteraturstudier*. Stockholm: Natur & Kultur

Forsberg, C., & Wengström Y. (2008). *Att göra systematiska litteraturstudier*. Stockholm: Natur & Kultur

- Friberg, F. (2006). *Dags för uppsats – vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. Författarna och Studentlitteratur, www.studentlitteratur.se
- Hare, R. D. (1997). *Psykopatens värld* (M. Hjerling övers.). Lund: Studentlitteratur (Originalarbete publicerat 1993)
- Harter, S. (1982). The perceived competence scale for children. *Child Development*, 53, 87-97. Hämtad 2013-05-24
- Hartwig, M., Christianson, S. Å., & Granhag, P. Å. (2008). Förhör med misstänkta gärningsmän. I Granhag, P. Å., & Christianson, S. Å. (Eds.), *Handbok i rättspsykologi*. Stockholm: Liber
- Graziano, P. A., McNamara, J. P., Geffken, G. R., & Reid, A. M. "Differentiating Co-Occurring Behavior Problems in Children With ADHD : Patterns of Emotional Reactivity and Executive Functioning". *Journal of Attention Disorders* 17, (2013): 249-260 hämtad 2013-05-22
- Hirschi, T. (1969): *Causes of delinquency*. Somerset, USA: Transaction publishers
- Jacobsen, D.I. (2007). *Förståelse, beskrivning och förklaring: introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Johnstone, L., & Cooke, D. J. "Psychopathic-Like Traits in Childhood: Conceptual and Measurement Concerns". *Behavioral Sciences and the Law* 22, (2004): 103-125, hämtad 2013-05-14
- Larsson, H., Viding, E., & Plomin, R. "Callous-unemotional traits and antisocial behavior". *Criminal Justice and Behavior* 35, (2008): 197-211. Hämtad 2013-05-20
- Lynam, D. R., & Gudonis, L. The Development of Psychopathy. *Annual review of Clinical Psychology* 1, (2005): 381-407. Hämtad 2013-05-10
- Lynam, D. R., Caspi, A., Moffitt, T. E., Loeber, R., & Stouthamer-Loeber, M. "Longitudinal evidence that psychopathy scores in early adolescence predict adult psychopathy". *Journal of Abnormal Psychology* 116 (2007): 155-165. Hämtad 2013-05-10
- Lynam, D. R., Charnigo, R., Moffitt, T. E., Raine, A., Loeber, R., & Stouthamer-Loeber, M. "The Stability of Psychopathy Across Adolescence". *Development and Psychopathology*, 11, (2009): 1133-1153. Hämtad 2013-05-12
- Moffitt, T. E."Adolescence-Limited and Life-Course-Persistent Antisocial Behavior: A Developmental Taxonomy". *Psychological Review* 4, (1993): 674-701. Hämtad 2013-05-05

- Neumann, C. S., Kosson, D. S., Forth, A. E., & Hare, R. D. "Factor Structure of the Hare Psychopathy Checklist: Youth Version (PCL: YV) in Incarcerated Adolescents". *Psychological Assessment* 18, (2006): 142–154
- Nolen-Hoeksema, S., Fredrickson, B. L., Loftus, G. R., & Wagenaar, W. A. (2009). *Atkinson & Hilgard's Introduction to Psychology, 15th Edition*. Andover: Cengage Learning
- Nyström, M. B. T., & Mikkelsen, F. (2012, september). Psychopathy-Related Personality Traits and Shame Management Strategies in Adolescents. *Journal of Interpersonal Violence* 28, (2013): 519-537. Hämtad 2013-04-07
- Patrick, C. J. (2010). Conceptualizing the Psychopathic Personality: Disinhibited, Bold,... or Just Plain Mean?
- Salekin, T. R., & Lynam, R. D. (2010). *Handbook of Child & Adolescent Psychopathy*. New York: The Guildford Press
- Patrick, C. J. (2006). *Handbook of Psychopathy*. New York: Guilford Press
- Salekin, R. T., Brannen, D. N., Zalot, A. A., Leistico, A. M., & Neumann, C. S. "Factor Structure and Psychopathy in Youth: Testing the Applicability of the New Four-Factor Model." *Criminal Justice and Behavior* 33, (2006): 135-157. Hämtad 2013-05-06
- Salekin, R. T., Rosenbaum, J., Lee, Z., & Lester, W. S. "Child and Adolescent Psychopathy: Like a Painting by Monet". *Youth Violence and Juvenile Justice* 7, (2009): 239-255. Hämtad 2013-04-11
- Taylor, J., Loney, B. R., Bobadilla, L., Iacono, W. G., & McGue, M. "Genetic and Environmental Influences on Psychopathy Trait Dimensions in a Community Sample of Male Twins." *Journal of Abnormal Child Psychology* 31, (2003): 633-645, hämtad 2013-05-13
- van Baardewijk, Y., Stegge, H., Andershed, H., Thomaes S., Scholte, E., & Vermeiren, R. "Measuring psychopathic traits in children through self-report. The development of the Youth Psychopathic traits Inventory-Child Version". *International Journal of Law and Psychiatry* 31, (2008): 199-209. Hämtad 2013-05-13
- Viding, E., Blair, R. J. R., Moffitt, T. E., & Plomin, R. "Evidence for substantial genetic risk for psychopathy in 7-year-olds. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 46:6, (2005): 592-597, hämtad 2013-05-12

Internetreferenser

Child Mind Institute hemsida

http://fcon_1000.projects.nitrc.org/indi/enhanced/assessments/ses-child.html

hämtad 2013-05-10

Codex – regler och riktlinjer för forskning hemsida

<http://www.codex.vr.se/etik6.shtml> hämtad 2013-05-23

Fast Track Project hemsida

<http://fasttrackproject.org/techrept/s/shf/> hämtad 2013-05-20

Inter-university Consortium for Political and Social Research

<http://www.icpsr.umich.edu/icpsrweb/PHDCN/descriptions/cbcl-w1-w2-w3.jsp>

hämtad 2013-08-07